

עֲנֵג שַׁבָּת
עַל הַלְכוֹת שַׁבָּת
מִחֶלֶק לְלִמּוּד יוֹמִי

חוברת לחידון השבת העולמי
לשנת תשפ"ג

שיעור ביום שלישי ז' באדר תשפ"ג

28/02/23 למנינם

לקוט ועריכה

הרב עמוס שושן
רב ישובי רכס פוריה

תוכן העניינים

הפרשת תרומות ומעשרות בשבת..62	מדריך לברכות הנהגין.....4
מלאכת הוצאה.....65	מלאכת ממחק.....13
הלכות מוקצה.....80	מלאכת מחתך.....17
דין הכנה בשבת.....115	מלאכת כותב.....18
דין אמירה לגוי.....120	מלאכת מוחק.....24
מלאכות המסתיימות בשבת.....126	מלאכת בונה.....27
דין מוליד בשבת.....128	דיני אהל בשבת.....32
דינים השייכים לחולה בשבת.....136	מלאכת סותר.....36
דיני שבת התלויים בדבור וחפצי מצוה	מלאכת מכבה.....39
160.....	דיני דליקה בשבת.....41
	מלאכת מבעיר.....46
	קריאה לאור הנר.....49
	מלאכת מכה בפטיש.....52
	דברים האסורים משום השמעת קול
	59.....

©

כל הזכויות שמורות ירושלים תש"פ

בכל ענייני הספר ניתן לפנות: לר' משה סגרון: 053-4202617 פקס: 04-6708082

המלצה – ארגון "שמחת משה רבנו"

הרני ממליץ בעד ארגון "שמחת משה רבנו", אשר יסד איש כלבבי, ידידי וחביבי, רב הפעלים ר' משה סגרון הי"ד, לעילוי נשמת בנו - **הבחור היקר יוסף סגרון ז"ל**.

ארגון זה פועל גדולות ונצורות בלימוד הלכות שבת לבני נוער. הפצת הלכות שבת בחוברות בכעשרת אלפים עותקים. כאשר לומדים בהם תלמידים סמוך לגיל מצוות, מתלמודי התורה בחינוך העצמאי והתורני, בתי הספר הממלכתי דתי ואף הממלכתי-בבחינת אחדות ישראל, מקריית שמונה בצפון ועד אילת שבדרום. שיאו של הלימוד הוא החידון על הלכות אלו בבנייני האומה, בראשות גדולי החכמים. זכינו כי מרן הראשל"צ הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל, השתתף בחידון זה ושכחו. כיום החידון נעשה בברכת הרבנים הראשיים לישראל,

הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א והגאון הרב דוד לאו שליט"א.

עם הכניסה לשנת העשור, הרני מחזק את ידי המייסד וידי העושים במלאכה, ובפרט שכל מעשיהם לשם שמים, ללא קבלת תמורה, ולא עוד אלא שמוציאים מאונם ומהונם לחיזוק מצווה זו. מצווה גדולה לסייע בידם, בכל עניין שידרש, ובוזה להיות שותפים בקרוב הגאולה, וכמובא בתלמוד, (שבת דף ק"ח, ב):
"אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים".

בברכה, להגדיל תורה ולהאדירה,
הרב עמוס שושן

גם אנו מצטרפים לקריאה זו:

Lele Oms

הרה"ג דוד לאו שליט"א
הרב הראשי לישראל

הרה"ג יצחק יוסף שליט"א
הראשון לציון והרב הראשי לישראל

הרה"ג יצחק פרוין שליט"א
רב העיר רעננה
וחבר מועצת התנ"ך הראשית

הרה"ג יצחק דוד גרוסמן שליט"א
רב העיר מגדל העמק
וחבר מועצת הרבנות הראשית

הרה"ג יעקב זוהר שליט"א
רב בבתי ים
וחבר מועצת הרבנות הראשית

יצחק לוי
רב העיר נטר
הרה"ג יצחק לוי שליט"א
רב העיר נטר

הרה"ג מנחם הלוי שליט"א
רב העיר פתח תמוה

הרה"ג אברהם צוריאל שליט"א
רב העיר נס ציונה

הרה"ג שלמה ד"ר שליט"א
רב איזורי עמק הירדן

הרה"ג מאיר טייג שליט"א
רב העיר מעלות

הרה"ג משה הראיה שליט"א
רב העיר אילת

מ"ש שלמה תענטי
י"ד חבר המועצות הרוחניות בישראל

הרה"ג יגאל יגון שליט"א
רב שטת נבטת שאול ירושלים

הרה"ג יגאל יגון שליט"א
רב שטת נבטת שאול ירושלים

מדריך לברכות הנהנין

ע"פ פסקיו המאירים של מוה"ר הגאון "ברכת ה" זצ"ל בתוספת פסקי הלכה ע"פ דעתו הרחבה של מו"ר ועט"ר פאר הדור מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א ומתוך הערות "איש מצליח" למשנ"ב ח"ב ועוד מאחרוני זמננו הי"ו סודר ונערך בס"ד ע"י ע"ה רחמים אליהו כהן ס"ט

בפירות שמברכים עליהם שהחיינו הוספנו **ע"י**.
מחוסר מקום כתבנו ב"א במקום ברכה אחרונה.

אגוזים **העל-נפשות**

ע"י
אבטיח
האפה-נפשות

ע"י
אבוקדו מרוסק
העל-נפשות

ע"י
אבוקדו
העל-נפשות

איטריות
מזונות-מזין של

אורז
מזונות-נפשות

ע"י
אוכמניות
העל-נפשות

אובלטים
מזונות-מזין של

אגרויל
מזונות-מזין של

אגס
העל-נפשות

ע"י
אפרסמון
העל-נפשות

אפונה
האפה-נפשות

אספרגוס
האפה-נפשות

אנשובי
שהכל-נפשות

ע"י
אננס
האפה-נפשות

ע"י
אנונה
העל-נפשות

ב אגט
המזיב-א-הרה"ט

אתרוג'
העל-נפשות
מור: **שהכל-נפשות**

ע"י
אשכולית
העל-נפשות

ארטישוק
האפה-נפשות

ארטיק-שהכל
אם לזכור: **נפשות**
אם לא: אין מהרכיב ה"א

ע"י
אפרסק
העל-נפשות

בייגלה
מאונות-מזון של

בייגל
המזון-מאונות-מזון של

בטטה
המאונות-מזון של

בורקס
מאונות-מזון של

בורגול מבושן²
מאונות-מזון של

בוטנים
המאונות-מזון של

במיה
המאונות-מזון של

במבה
המאונות-מזון של

בירה
המאונות-מזון של

ביצה
המאונות-מזון של

ביסקויט
מאונות-מזון של

ביסלי
מאונות-מזון של

ברוקולי
המאונות-מזון של

בקלאווה
מאונות-מזון של

בצל
המאונות-מזון של

בסיסה (בשישה)
מאונות-מזון של

בננה צ'יפס
המאונות-מזון של

בננה
המאונות-מזון של

גזר
המאונות-מזון של

גויאבה
המאונות-מזון של

גביעי גלידה
מאונות-מזון של

גבינות
מאונות-מזון של

גבינה
המאונות-מזון של

בשר
המאונות-מזון של

גמבה
המאונות-מזון של

גריסים
נמטב: מאונות-מזון של
לא נמטב: המאונות-מזון של

גלידות
מאונות-מזון של

גלידה: המאונות-מזון של
אם הגביע מתוק:
ימחק גם על המזון

ג'לי
המאונות-מזון של

ג'חון
מאונות-מזון של

דובשניות
מאונות-מזון של

דובדבנים
המאונות-מזון של

דגים
המאונות-מזון של

דבש
המאונות-מזון של

גרעינים
המאונות-מזון של

גרנולה: המאונות-מזון של
אין ממרכיבים מ"א

יוסקי
המאונות-מזון של

אפלים-המאונות-מזון של
אכל כדית מהשוקולד: מזון של
אכל כדית רק מהציפוי: מזון של

דלעת
המאונות-מזון של

דייסא מחמשת מיני דגן
מאונות-מזון של
ממרכיבים: המאונות-מזון של

דלורית
המאונות-מזון של

דחון
מבושן: המאונות-מזון של
לא מבושן: המאונות-מזון של

יש
חבוש
החז-נפשות

דגולה
החז-נפשות ele

דגויל-גינג'ר
האפה-נפשות

איתים
החז-נפשות ele

ורדים-מרקחת
האפה-נפשות

יטמין
מתוק ומוצק: סחל
לא טעם: אין אמריקים

חלה
החז-נפשות²

חלב
סחל-נפשות

חומץ
אין אמריקים

חמוס (סלט)
האפה-נפשות

חמוס מבושל
האפה-נפשות

חביתיות-בליצ'ס
החז-נפשות ele

חמוציות
החז-נפשות

חמאת בוטנים
האפה-נפשות

חמאה
סחל-נפשות

חלקום
סחל-נפשות

חלוה
סחל-נפשות

חלה מתוקה
פח מכביצה: חז-נפשות ele
יותר: חז-נפשות סחל

חרדל-ממרח
סחל-נפשות

חרדל-זרעונים
האפה-נפשות

חציל
האפה-נפשות

חסה
האפה-נפשות

חמין-חיטה
נמנעה: חז-נפשות ele
לא נמנעה: האפה-נפשות אין אמריקים ס"א

חמין-טשולנט
האפה-נפשות

טופו
סחל-נפשות

טונה
סחל-נפשות

חרשוף
האפה-נפשות

חריין-סלט
האפה-נפשות

חריין-חדרת
אין אמריקים

חרוב
החז-נפשות

כוסברה
סחל-נפשות

כובאנה
החז-נפשות ele

יין
החז-נפשות ele

יוגורט
סחל-נפשות

טורטיה מקמח תירס-סחל-נפשות⁴
מקמח חטה ומים בלבד: חז-נפשות³
כשרגע טעם שמן כדומה: חז-נפשות ele

טחניה
האפה-נפשות

כפיתה שעוקרה מלחם
החז-נפשות ele

כעכים קשים
החז-נפשות ele

כעכים רכים
החז-נפשות²

כנאפה-קדאיף
החז-נפשות ele

כמהין
סחל-נפשות

כוסקוס
החז-נפשות ele

לביבות
האגנות-החמין של

לבבות דקל
האגנות-החמין של

כרפס סלרי
האגנות-החמין של

כריות
האגנות-החמין של

כרובית מבושלת.
האגנות-החמין של
חיה: סהכל-החמין של

כרוב
האגנות-החמין של

לחם
פח מכביצה: האגנות-החמין של
החמין-החמין של

לחמניה מתוקה
פח מכביצה: האגנות-החמין של
החמין-החמין של

לחוח
האגנות-החמין של

לזניה
האגנות-החמין של

לדר
החמין-החמין של

לביבות מתפוח"א
האגנות-החמין של

מגדרה
האגנות-החמין של

לפת
האגנות-החמין של

ליקריץ משורש שוש:
סהכל-החמין של
מתוק: סהכל-החמין של

ליצי"ו
החמין-החמין של

לימון מתוק: חמין-החמין של
לימון חמוץ: חמין-החמין של
עם סוכר: סהכל-החמין של

לימונדה
סהכל-החמין של

מיץ ענבים שרוב מענבים
החמין-החמין של

מיצים
סהכל-החמין של

מים
סהכל-החמין של

מיונב: סהכל-החמין של
בסלט עם ירקות:
האגנות-החמין של

מופלתה
האגנות-החמין של

מוס
סהכל-החמין של

ממרחה תמרים
החמין-החמין של

מלפפון
האגנות-החמין של

מלח
כשנהנה מטעמו: סהכל-החמין של

מלון
האגנות-החמין של

מלוכיה
האגנות-החמין של

מלאווח
האגנות-החמין של

מרגרינה
סהכל-החמין של

מקרונים
האגנות-החמין של

מצה
בפסח: חמין-החמין של
בשאר השנה: חמין-החמין של

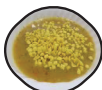
מציות
האגנות-החמין של

מסטיק
חמין-החמין של

מנגו
החמין-החמין של

מרק עם שקדי מרק
על השקדים: חמין-החמין של
על המרק: סהכל-החמין של

משומש
החמין-החמין של

מרק ירקות
על הירקות: חמין-החמין של
על המרק: סהכל-החמין של

מרק: סהכל-החמין של
חמין-החמין של

מרק אשיריות
כשרובו או יוקח אשיריות
האגנות-החמין של

מרציפן
סהכל-החמין של

סויה
פולים מבושלים: *האפאה-נשלות*
משקה בשר צמחי: *הסל-נשלות*

סוכר
הסל-נשלות

סובין: *הסל-נשלות*
בבילה עבה או מבושלת
הנז-נשלות

סבר-צבר
הנז-נשלות

נקניקיות
הסל-נשלות

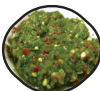
נענע
האפאה-נשלות

סלק
האפאה-נשלות

סחלב
הסל-נשלות

סחוג
האפאה-נשלות

סוכריות טופי
הסל-נשלות
מציה: אין אמריקאים מ"א

סולת תבשיל דייסא
הנז-נשלות

סופגניה
הנז-נשלות

סרדינים
הסל-נשלות

ממבוסק שנהרש טעם שמן
וכדומה בבצק: *הנז-נשלות*
אם לא: *הנז-נשלות*

ספינג'
הנז-נשלות

ספגטי
הנז-נשלות

סלט פירות החתוך לחתיכות
קטנות מאד; *הסל-נשלות*
אם לא: אין אמריקאים מ"א

סלט ירקות
האפאה-נשלות

עוגת קרם שניט
הנז-נשלות

עוגת גבינה
על הבצק: *הנז-נשלות*
על הגבינה: *הסל-נשלות*

עדישים
האפאה-נשלות

עוגה מקמח שאינו דגן
הסל-נשלות

עוגה מחמשת מיני דגן
הנז-נשלות

עגבניה
האפאה-נשלות

פאפאיה טריה או מיובשת
האפאה-נשלות

ערק
הסל

ערמונים
הנז-נשלות

ענבים
הנז-נשלות

עוף
הסל-נשלות

עולשין
האפאה-נשלות

פטל-פרי
הנז-נשלות

פחזניות
הנז-נשלות

פופקורן
האפאה-נשלות

פומלה
הנז-נשלות

פולים
האפאה-נשלות

פודינג
הסל-נשלות

פיצה
הנז-נשלות

פיסטוק
הנז-נשלות

פיטגנה
הנז-נשלות

פיג'וזה
הנז-נשלות

פטירות
הסל-נשלות

פטרוזיליה
האפאה-נשלות

פלפל ממולא באור
המטבח-המטבח

פלפל חריף
המטבח-המטבח

פלאפל
המטבח-המטבח

פיתה קראנצ'
או באגט קראנצ'
המטבח-המטבח

פיתה
המטבח-המטבח

פירה
מטבח: המטבח-המטבח
אינסונטי: המטבח-המטבח

פשטידת איטריות
המטבח-המטבח

פריסקה
המטבח-המטבח

פריכות אורז
המטבח-המטבח

פצפוצי אורז
המטבח-המטבח

פסיפורה
המטבח-המטבח

פסטלים
המטבח-המטבח

צמר גפן מתוק
המטבח-המטבח

צלפים
המטבח-המטבח

צ'יפס
המטבח-המטבח
מקום תפוא: המטבח-המטבח

צ'ימוקים
המטבח-המטבח

פתיתים
המטבח-המטבח

פשטידת תפוא
המטבח-המטבח

קוגל איטריות
המטבח-המטבח

קוגל אורז
המטבח-המטבח

קובה
המטבח-המטבח

פבוקים כשהציפוי מ:
חטה: המטבח-המטבח
תירס: המטבח-המטבח

צנימים
המטבח-המטבח

צנון
המטבח-המטבח

קוקוס-מתוק
המטבח-המטבח

קוקוס
המטבח-המטבח

קונפיטורה
המטבח-המטבח

קולורבי
המטבח-המטבח

קוואקר מבושל
המטבח-המטבח

קוגל תפוא
המטבח-המטבח

קישוא
המטבח-המטבח

קינואה
המטבח-המטבח

קיו
המטבח-המטבח

קטשופ
המטבח-המטבח

קורנפלקס
המטבח-המטבח

קורנפלוור
המטבח-המטבח

קראסון
המטבח-המטבח

קקאו
המטבח-המטבח

קצפת
המטבח-המטבח

קציצות
המטבח-המטבח

קפה: המטבח-
אין אמריקס מ"א

קלמנטינה
המטבח-המטבח

ר יבת פירות
 ביתית: **הזל-נשלות**
 ממופעי: **הסל-נשלות**

ק קרקר
הזל-נשלות-חזין של

ק קרמל
הסל-נשלות

ק קרמבו
 על הביסקויט: **הזל-נשלות**
 על הקרם: **הסל-נשלות**

ק קרמבולה
הזל-נשלות

ק קרוטונים אפויים
החזיל-תרהח"ז
הזל-נשלות-חזין של

ש שומשום
האפאה-נשלות

ש שומר
האפאה-נשלות

ש שום
האפאה-נשלות

ר רסק פירות
הזל-נשלות

ר רסק עגבניות
האפאה-נשלות

ר רימון
הזל-נשלות של

ז שמן זית
 מעורב והוא עיקר: **הזל**
 לבד: **אין מהרכים**

ש שמיר
הסל-נשלות

ש שלוח (קלויה): **האפאה**
אין מהרכים פ"א

ש שזיף
הזל-נשלות

ש שוקולד
הסל-נשלות

ש שוקו
הסל-נשלות

ש שעועית
הזל-נשלות

ש שמונה
האפאה-נשלות

ש שסק
 שניצל עוף כשהציפוי לטעם **הזל-נשלות**
 ברכה אחרונה: **זין תורה 10**
אם הציפוי לא לטעם: הסל-נשלות

ש שזיף
הזל-נשלות

ש שניצל סויה: **הזל-נשלות**
 ברכה אחרונה
זין תורה 10

ש שמפניה
הזל-נשלות של

ת תה: **הסל**
אין מהרכים פ"א

ת תאנה
הזל-נשלות של

ש שקד שבתוך סוכריה
 (דר"ח): **הסל**
אין מהרכים פ"א

ש שקדים מסוכרים
הזל-נשלות

ש שקדים ירוקים
 בשלים: **הזל-נשלות**

ש שקדים
הזל-נשלות

ש תפוז
הזל-נשלות

ת תמר
הזל-נשלות של

ת תירס
האפאה-נשלות

ש תות שדה
האפאה-נשלות

ש תות עץ
הזל-נשלות

ת תרמוס
האפאה-נשלות

ת תרופה
 בהנה מסעמה: **הסל**
 ואם לא: **אין מהרכים**

ת תרד מבושל
האפאה-נשלות

ת תפוח
הזל-נשלות

ת תפוח אדמה
האפאה-נשלות

הערות:

1. אין מברכים שהחיינו על אתרוג כלל (עיין אור תורה אדר ב' תשע"ז סימן פ"ד אות ג').
2. סלט בורגול (טאבולה) ברכתו: האדמה - אין מברכים ברכה אחרונה (וראה הערה 3).
3. ונכון לאכלם רק בתוך הסעודה.
4. לפי הידוע לנו (ע"י הרה"ג ר' בנימין חותה שליט"א), טורטיה מהכשר הרב מחפוד - המוציא, ומהכשר העדה החרדית והרב רובין - מזונות, מהכשר בית יוסף - יש כך ויש כך.
5. שהחיינו רק על פאפאיה טריה.
6. אם הפיצה נילושה במי פירות ונרגש טעמן, ואוכל פחות משיעור קביעות סעודה, מברך: מזונות-מעין שלש.
7. לפי הידוע לנו, פצפוצי אורז מהחברות: B&D, עדין ואשבול, ברכתם מזונות. ואילו מחברת "דגן" ברכתם האדמה.
8. יש קובה שאין בה דגן, אלא קמח תפו"א, וברכתה: שהכל-נפשות.
9. לפי הידוע לנו, קורנפלקס מחברת תלמה, טעמן ועוד - ברכתו שהכל. אך מחברת קלוגס, B&D ועוד, ברכתו האדמה.
10. אם אכל כזית מהציפוי מברך מעין שלש, ואם אכל כזית רק מהשניצל מברך נפשות.
11. על תמרים צהובים מברכים שהחיינו.

ספרים

מאת הרב עמוס שושן שליט"א

מעשה אבות

פירוש בהיר ומקיף
על מסכת אבות.

שער המלך

עיונים במשנה תורה
לרמב"ם ובשיטתו.

מסילת ישורים

ספר המוסר לרמח"ל.
בתוספת ראשי פרקים
וביאורים.

מאורות התלמוד

ג' כרכים באריזה מהודרת,
על השתלשלות התורה שבעל-פה.
מתורתם של התנאים והאמוראים.

סוגה בשושנים

על הלכות טהרת המשפחה.
מן המקורות ועד ההלכה בימנו.

hekhalot.co.il

להזמנות: 052-8793977 | 04-6792267

הלכות שבת

א' השון

(ל) מלאכת ממחק

מהותה: שחיקה והחלקה של עור או חמרים אחרים.

נמושה במשכון: החליקו עורות האילים והעבירו צמרם.

א. המעביר על-ידי כלי שער או צמר מעל עור בהמה אחר מיתתה עד שמתחיל פני העור – הרי זה ממחק, ואסור מן התורה.

ב. המורט בידו נוצה מן כנף העוף – אסור משום ממחק.

ג. אסור לשפשף כלי מתכת בצמר פלדה, משום שמתחק את הכלים ומצהירם.

יהי רצון שבזכות הלימוד תחדש עלינו את החודש הזה לטובה

ב' חשון

ד. טיט או ביץ שְׁנֹדְבָקוּ בַנְעָלִים, אָסוּר לְגַרְדֵּם בְּסַפִּין, וְאֶפְלוּ בְּגָבוֹ שֶׁל הַסַּפִּין אָסוּר. וְכֵן הַדִּין בְּבִרְזֵל חַד. אֲבָל מִתֵּר לְשִׁפְשֵׁפֶם בְּחַדוּדֵי הַמְדַרְגּוֹת אוֹ בַכֶּתֶל.

ה. הַמְמָרַח מִשְׁחָה קִשָּׁה אוֹ שְׁעוּה אוֹ זָפֶת וְכִיּוֹצֵא בָזֶה מְדַבְּרִים הַמְתַּמְרָחִים – תְּיָב מִשּׁוּם מְמַחֵק (וְאִף־עַל־פִּי שְׂאֵינוֹ מוֹחֵק מִגּוּפָן כָּלוּם, מִכָּל־מְקוֹם, פִּיּוֹן שֶׁהַחֲלִיק פְּגִיחָם, הֵרִי זֶה דוֹמָה לְמְמַחֵק, וְחִיב). וּבְמִשְׁחָה סְמִיכָה, כְּגוֹן קָרֶם יָדַיִם וְכִיּוֹצֵא בָזֶה, אִף שְׂאֵינָה קִשָּׁה אָסוּר לְמַרְחָה מְדַבְּרֵי סוּפְרִים. אוּלָם בְּעַת הַצֶּרֶךְ, שְׂצָרִיד לְמַרְחָה לְקַטֵּן מִשְׁחָה בֵּין רַגְלָיו – מִתֵּר לְמַרְחָה הַמִּשְׁחָה בְּאוֹפֵן שֶׁתִּבְלַע הַמִּשְׁחָה בְּגוּפוֹ.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמור פינו ולשוננו

ג' חשון

1. מתר לצחצח שניו במשחה אם אין ודאי שׁיצא דם מחניכיו. ואחר הצחצוח לא ינקה המברשת אם אין בדעתו לצחצח שוב את שניו בשבת ויש מקלים.

היכול להמנע לגמרי בשמוש במשחת שנים (שאינה נוזלית) ולא יגרם לו מזה צער – טוב לו שיחמיר, (משום שהשמוש בה דומה למרח).

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה

לקדושה וטהרה

ד' חשון

- ז. מִתֵּר לְרַחֵץ בְּסִבּוֹן מוּצָק בְּשַׁבָּת (וַיֵּשׁ מִחֲמִירִים). וּמְכַל־
מְקוֹם, טוֹב יוֹתֵר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּסִבּוֹן נוֹזֵלִי, אִם אֶפְשָׁר לוֹ.
- ח. מִתֵּר לְמַרְחַח בְּשַׁבָּת חֲמָאָה אוֹ שָׂאָר מְמַרְחִים עַל
פְּרוּסַת לָחֶם. וּמְכַל־מְקוֹם, הַמְּחַמֵּיר שְׁלֵא לְהַחֲלִיק פְּנִיָּהֶם
לְאַחַר שְׂמֵרְחָם עַל כָּל־הַפְּרוּסָה, תָּבֵא עָלָיו בְּרָכָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה

לשמוע בשורות טובות

ה' חשון

(לא) מלאכת מחתך

מהותה: חתוך, תלישה וכדומה של חמרים שונים לפי מדה.

שמושה במושפן: חתוך העורות לפי מדה לצרף היריעות.

א. החותך חתיכת בד לתפר בגד ומתפון למדה שצריך למלאכתו הרי זה מחתך, ואסור מן התורה. והחותך בלא כונה למדתו, אלא כמשחק – אסור מדברי סופרים.

ב. המחתך פלידבר שהוא, בין עץ או מתכת או זכוכית – אם מקפיד על מדת ארכו ורחבו, אסור משום מחתך.

ג. אין אסור מחתך באכלים. לפיכך מתר לחתך פרות, ירקות, לחם ועוגות, לפרוסות, אפלו מקפיד לחתכם בגדל מסים.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיות ללא כעס

ו' חשון

(לב) מלאכת פותב

מהותה: הבצעת רעיון או פונה מסימט על-ידי פתיבת מלים, אותיות, סימנים או צורות.

שמושה במושפן: כתבו על הקרשים אותיות לסמון זוגות הקרשים, ובכדי לדעת את המקום של כל-אחד מהקרשים, בצפון או בדרום.

א. הפותב כדרךכו בשבת שתי אותיות. או שתי ספרות בכל-כתב ובכל- לשון בדבר שרשומו עומד, כגון בדיו, בעט ובפערון, על גבי דבר שהכתב מתקיים עליו, כגון על-גבי קלף או נר או עץ וכיוצא בהם – אסור מן התורה משום פותב.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לזרע של קיימא

ז' חשון

ב. הפותב בשנוי, פגון ימני בידו השמאלית, או שמאלי בידו הימנית, וכן הפותב אות אחת פדרפו אסור מדברי סופרים.

ג. הפותב בשבת בדבר שאין רשומו עומד, פגון במשקים, או על גבי דבר שאין הכתב מתקיים עליו, פגון על עלי ירקות אסור מדברי סופרים. לפיכך צריך להזהר בשבת שלא לכתב ושלל לציר באצבע במשקין שעל השלחן או באדים שעל חלון זכוכית. אבל הפותב באויר או בשלחן נגוב כמין אותיות לרמז לחברו איזה דבר מתר.

ד. הפותב בשבת במקונת פתיכה והחותם בחותמת — אסור משום פותב.

ה. אסור לצלם במצלמה וכן לפתח פילים בשבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיים טובים

ח' חשון

ו. סֵפֶר שְׁפָתוּבִים עַל חֲדֵי דָפִי אוֹתִיּוֹת אוֹ צִיּוּרִים – מִתֵּר לְפִתְחוֹ וּלְסִגְרוֹ בְּשַׁבָּת.

ז. מִתֵּר לְלַמֵּד בְּדַפֵּי הַגָּהָה בְּשַׁבָּת, וְאִין לְחוּשׁ שְׂמֹא יָבֵא לְכַתֵּב וּלְתַקֵּן טְעוּיּוֹת, וּבִלְבַד שְׂיִכּוֹן בְּדַעְתּוֹ גַּם לְלַמֵּד, וְאִגַּב שְׂיִמְצֵא טְעוּיּוֹת, יִסְמֵן עַל-יָדֵי קַפּוּל הַדָּף, אוֹ יִסְמֵן עַל-יָדֵי צַפְרָנוֹ תַּחַת הַטְּעוּיּוֹת. וְטוֹב שֶׁלֹּא יִהְיוּ לְפָנָיו כְּלֵי כְּתִיבָה.

יְהִי רַצוֹן שֶׁבְּזִכּוֹת הַלִּימוּד תִּשְׁלַח רַפּוּאָה שְׁלִימָה לְכָל חוּלֵי עַמְךָ

ט' חשון

ח. אִסּוּר לְמִכֹּר וּלְקַנּוֹת בְּשַׁבָּת אֶפְלוּ שֶׁלֹּא מִשְׁלֵם לוֹ כַּעֲתָה, וְכֵן לְשִׁכְרֵי וּלְהַשְׁכִּיר, גְּזֵרָה שְׂמֹא יִכְתֹּב.

וְלָכֵן מִי שֶׁנִּצְרָךְ בְּשַׁבָּת לְמַאֲכָלִים לְסַעוּדַת שַׁבָּת, כְּגוֹן שְׂבָאוֹ אֶצְלוֹ אוֹרְחִים אוֹ שֶׁלֹּא הִתְכַּוֵּן פְּרָאוּי לְשַׁבָּת.

רשאי לבוא לבעל החנות ולבקש ממנו שייתן לו מאכלים מהחנות, תוך הסכמה בשתיקה שלאחר השבת ישלם לו. ובלבד שלא ידברו על התשלום, היינו שיבקש את המוצר מן החנוני כדרך שהוא מבקש משכנו ודבר בהשאלה, בלא להזכיר 'קנייה', 'מכירה' ו'תשלום'.

ומתר לומר לבעל החנות שבמוצאי שבת או במשך השבוע ידבר עמו על מה שלקח ויתפשרו ביניהם. ואף שבעל החנות מבין מזה שהוא מתכונן לשלם לו, כיון שלא הזכיר את התשלום במפרש אלא רק ברמז, אין בזה אסור.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח פרנסה טובה לעמך ישראל

י' חשון

ט. אָסוּר לְלוֹוֹת אוּ לְפָרַע חוּב בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ דְבַר מֵאֵכֶל אוּ חֶפֶץ. וְדוֹקָא שְׂאוּמֵר בְּלִשׁוֹן פְּרַעוֹן, אֲבָל אִם אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן חֲזָרָה, וְהוּא דְבַר מֵאֵכֶל שְׂיִישׁ בּוֹ צָרָךְ בְּשַׁבָּת – מִתֵּר לְהַחְזִיר.

י. אָסוּר לְתַתּ מוֹתְנָה בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי שְׂדוּמָה לְמִקַּח וּמִמְכָּר. וְהַרוּצָה לְתַן לְחֵבְרוֹ מוֹתְנָה בְּשַׁבָּת, יִזְכָּה לְחֵבְרוֹ מֵעֵרֵב שַׁבָּת עַל-יְדֵי אַחֵר, דְּהֵינּוּ שְׂאֵדָם אַחֵר יִגְבִּיהַּ הַמּוֹתְנָה, וַיִּכְוֶן לְקִנּוּת בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ אֶחָד שְׂרוּצָה לְתַן לוֹ, וְאִזּוּ מִתֵּר לְתַנְּהּ לוֹ בְּשַׁבָּת (אִם הַמּוֹתְנָה אֵינָה מְקַצֵּית).

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה כל עמך ישראל

לשמור שבתות כהלכתן

יא' חשון

יא. אסור לשקל בשבת, בין בכלי העשוי למשקל בין בכלי-דבר אחר, וכן לא ישקל עצמו או אחרים, וכל-שכן שאין לעשות כן במאזנים חשמליים. אבל לצרף מצנה מתר לשקל בשבת, כגון לידע אם יש שעור פזית במצה בליל פסח וכדומה, ובמקום שאפשר, טוב שישקל מערב שבת. (וכן למדד תרופה בשביל חולה, או למדד לו החם וכדומה מתר בשבת).

יב. אין לאדם למדד גבהו בשבת. (וכן אסור למדד ארץ ורחב של רהיטים, או ארץ ורחב של חדרים).

יג. אין דגין, ואין מקדשין, וכן אין פודין הבן בשבת, גזרה שפא יכתב.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשכין אהבה שלום ורעות בבתי עמד

ישראל

יב' חשון

(לג) מלאכת מוחק

מהותה: הסרת דבר המתקיים, פגון רשום, ציור, באמצעות מחק, או על ידי גרידה וכיוצא בזה.

שמושה במשכן: כאשר טעו ברשום האות שעל הקרשים, מחקו מהשפתו כדי לרשם במקומה את האות הנכונה.

א. המוחק בשבת כתב או טשטוש דיו וצבע כדי לכתב אפלו ביום חל במקום המחק שתי אותיות או יותר, וכן המוחק צורה בכדי לצייר במקומה צורה אחרת – תיב משום מוחק.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תטהר לבנו לעבדך באמת

יג' השון

ב. המוחק בשבת כתב או צבע מדבר שאין רשומו מתקיים, כגון משקים או מי פרות, או שהיה כתוב על דבר שאין מתקיים עליו כתב וצבע, וכן המוחק בשבת כדי לכתב במקום המחק אות אחת בלבד אסור מדברי סופרים.

ג. מתר לאכל בשבת עוגה או שוקולד שיש עליהם צורת אותיות שוקעות או בולטות, אף שנשפרות ונמחקות באכילתו. ולחתך עוגה שיש עליה אותיות – אם היה מגוף העוגה, מתר. ואם נעשו מצבע מאכל או קרם שאינו מגוף העוגה – המחמיר תבא עליו ברכה וכשאינן אפשרות אחרת לאכל מהעוגה, פשוט שמתר לחתך גם במקום האותיות והצורות.

יהי רצון שבזכות הלימוד ירוו עם ישראל

נחת של קדושה מילדיהם

יד' חשון

ד. מי שִׁפְתָב בְּעָרֵב שַׁבָּת עַל פֶּה יָדוֹ וְשָׁכַח לְרַחֵץ יָדָיו וּלְנַקוֹתָם, מִתֵּר לוֹ לְרַחֵץ יָדָיו בְּשַׁבָּת לְסְעוּדָה בְּאוֹפֵן שְׂיִטְל רְבִיעִית מִיַּם בְּבַת אַחַת וְלֹא יִנְגַּבֵּם. (ומי שִׁפְתָב עַל יָדוֹ בְּעֵט, רִשְׁאֵי לְשִׁטֵּף אֶת יָדוֹ וּלְנַגְּבָה כְּדַרְכּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁבְּדַרְךְ כָּלֵל הָאוֹתִיּוֹת אֵינָן נִמְחָקוֹת בְּשִׁטִּיפָה וְנִגּוּב שֶׁל פֶּעַם אַחַת, פְּנֵה"ל).

ה. הַקּוֹרֵעַ שְׂקִיּוֹת נִילוֹן שְׂיִישׁ בְּתוֹכָן דְּבָרֵי מֵאֲכָל, מִתֵּר לוֹ לְקַרְעוֹ אֵף בְּמָקוֹם הָאוֹתִיּוֹת. וְאִין זֶה נִחָשֵׁב כְּמוֹחֵק, שְׂאִין דְּרַךְ מְחִיקָה בְּכָה, וְגַם אֵינּוּ מִתְּכַנֵּן לְמַחִיקָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה

לגאולה השלמה במהרה

טו' חשון

(לד) מלאכת בונה

מהותה: תקון קרקע או דבר המהפך לקרקע לצורך.

שמושה במשפן: במלאכת הקמת המשפן קבעו את האדנים בקרקע.

א. הבונה בשבת כהל מלאכה או עצים וכיוצא בהם על-גבי קרקע או על-גבי בנין המהפך לקרקע – הרי זה אסור מן התורה. והבונה על-גבי פלים המטלטלים, אסור מדברי סופרים.

ב. החופר גמא בקרקע כדי להצניע בה איזה דבר – הרי זה אסור מן התורה משום בונה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נעשה נחת רוח לפניך תמיד

טז' חשון

ג. המחזיר דלת של שדה וארון קטן וכיוצא בזה מדברים המטלטלים למקומה, ולא תקעה במסמרים – אסור מדברי סופרים, שפא יבא לחבר את הצירים בדלת או בארון על-ידי מסמרים. ואם הצירים יצוקים ואינם מחברים במסמרים, בארון ברזל קטן – מתר להחזיר הדלת למקומה.

אבל דלת של חצר ובית ושל כל-דבר המחבר לקרקע – אסור מן התורה להחזירה למקומה, אפלו אין צרף לחברה במסמרים, כיון שמוסיף על הבנין. וכן הדין לחלונות ותריסים שאין להחזירם למסלוליהם בשבת.

ד. מתר לתלות תמונה על מסמר הקבוע בקיר, אבל אין לחברה במסמרים וכיוצא בזה.

יהי רצון שבזכות הלימוד תצליחנו ברוחניות ובגשמיות

ז' חשון

ה. כלי העשוי מפרקים המחברים זה בזה ברפיון ואין מקפידים להדקם ולא לחברם במסמרים או ברגים או דבק, מתר לחברו אפלו בהדוק, וכן מתר לפרקו בשבת. לפיכך מתר בשבת לחבר לשלחן את המנף המיוחד להארכת השלחן ולתחבו בתוך הנקבים הנמצאים בשלחן לצרה זה, שהרי אין מקפידים להדקם בנקבים ולא לחברם במסמרים. וכן מתר לשחק בלגו ושאר משחקי הרפכה.

ו. פסוי פלי המתחבר לפלי על־ידי הברגה, כגון מלחיה, צנצנת רבה, וקנקן סודה סיפולוקס שחלקו העליון מחבר על־ידי הברגה – מתר להבריגו ולפרקו בשבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד יחזרו כל עם ישראל בתשובה

יח' חשון

ז. זכוכית משקפים שנפלה, ראוי להחמיר שלא להחזירה למקומה אפלו ברפיון ומבלי להדק את הברג, אלא אם כן יש בדבר צורך גדול יחזיר ללא הברגה. ועל-ידי גוי מתר, ובפרט לצורך למוד תורה. (אבל אם אין שם ברג, אלא שהמסגרת התרחבה ולפעמים העדשה נשמטת, מתר להחזירה. ואין חשש שיתקין אותה פראוי בקביעות, משום שרק ממחה יודע לעשות זאת, פנה"ל).

ח. סטנדר (עמוד תפלה) הנתן להנמכה או להגבהה על-ידי הברגה – מתר להגביהו או להנמיכו בשבת. (מפני שפך היא דרך שמוש, ובכל שלבי השנוי, הסטנדר נותר ראוי לשמוש, וכן הדין לפסא שאפשר לשנות גבהו בעזרת הידית שבתחתית, פנה"ל).

יהי רצון שבזכות הלימוד תצליח את לומדי התורה בכל מעשיהם

ט. אסור להדביק מתלה הנדבק באמצעות דבק שנמצא על המתלה וכדומה על כתל או ארון, וכן אסור להזיזם ממקומם בשבת.

י. מתר בשבת להכניס מים לתא ההקפאה שבמקרר כדי להקפיאם, לעשותם קביות קרח, בתנאי שדעתו להשתמש בהם באותה שבת. אמנם מה שנשאר יכול להחזיר למקפיא אף שלא יצטרך להם בשבת.

יא. אסור לקלע שערות בשבת, משום שדומה לבונה.

יב. מתר לכונן פסא נוח או עגלת תינוקות למצב הראוי לאדם.

יהי רצון שבזכות הלימוד נוכח לקיים את רצון ה' כרצונו

דיני אהל בשבת

יג. אסור לעשות אהל, דהיינו נג המאהל עליו להגן עליו מאיזה דבר, כגון מן החמה או מן הגשמים או מאיזה דבר אחר. ואפלו הוא עראי שאינו עשוי להתקיים, ואפלו אין מחצות שתחתיו, כגון שפורס מחצלת על גבי ארבעה עמודים – אסרוהו חכמים, גזרה משום אהל קבע, שהיא תולדת בונה. לפיכך אסור לעשות אהל בשבת משמיכות כדי להשתמש בחלל שתחת לשמיכות.

יד. אף על פי שאסרו חכמים אהל עראי מחצת עראי מתרת. ולכן מותר לעשות מחצה משמיכה וסדינים להגן מפני החמה והגשמים או לצניעות (ובלבד שלא יעשה לקבע, דהיינו שמונה ימים). ומחצת עראי להכשיר ספה אסורה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נדון כל יהודי לכף זכות

כא' חשון

טו. אף־על־פי שאסור מדברי סופרים לעשות אהל עראי בשבת כמו שהתבאר, מפל־מקום, אם הִיהָ עשוי חלק ממונו קדם השבת — מתר להוסיף עליו בשבת. כיצד? טלית שפרס טפח (8-10 ס"מ) ממנה לאהל קדם השבת — מתר בשבת למתוח את כלה ולפרסה עד שייעשה נג גדול. וכן מתר לפרס טלית אחרת שם, ובתנאי שיפרס אותה מהצד שפרוס בו טפח.

ולכן אסור לפרס מפה או סדין על גבי לול של תינוק כדי להגן על התינוק מפני החמה או הגשמים, אלא אם פן הִיהָ פרוס טפח מערב שבת. וכן סככת עגלה שנפתחת, נכון שיפתח מערב שבת שעור טפח, ובשבת יכול להוסיף עליה. (ואף להוסיף ולפרס עליו חתול או גילון כדי להגן על פל העגלה). וכִּלְיָה דוקא שפתוח ופרוס טפח,

אבל אם יש טפח בקפול – לא מועיל.

יהי רצון שבזכות הלימוד תזכנו להארת פנים ולגאולה ברחמים

כב' חשון

טז. המנהג בשמחת תורה לפרס טלית מעל ראשי
הילדים, ואין זה נחשב לעשיית אהל, כיון שאוהזים
בידיהם. ועוד, שנעשה לכבוד ולא לצל.

יז. מתר לפתח בשבת מטה מתקפלת ואף שנוצר
תחתיה אהל עם מחצות, והטעם – הואיל ורגליה
מחברות למטה מערב שבת, אין זה דרך בגנו.

יח. מתר לתת מפה על השלחן בשבת גם אם המפה
יורדת לשולי השלחן ונראה כעושה אהל, מאחר ואינו
צריך לאויר שתחתיו.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשרה עלינו קדושתך ויראתך

כג' חשון

יט. אסור לפתוח מטריה ולנשאה עליו בשבת להגן מפני החמה או מפני הגשמים. ואפלו היתה פתוחה מערב שבת, יש לאסר לנשאה עליו. (ולכו, אפלו אם היא מקפלת הרי היא מקצת).

כ. מתר בשבת לכפות כלי גדול על גבי מאכלים לשמרם מפני החמה ומפני הזבובים וכיוצא בזה, אפלו אם נוצר חלל טפח בין שולי הפלי למאכלים, שאין דרך בגנו בכך להעמיד גג כשהוא מחבר כבר בכר במחצות, ולא גזרו חכמים על אהל עראי כזה. אבל אם הפלי גדול כל כך עד שהוא ראוי להחזיק ארבעים סאה – טוב להפנע מלכסות בו, משום חשש לאהל.

יהי רצון שבזכות הלימוד נשמור עינינו וליבנו מלחטוא

כד' חשון

כא. אסור לחבש פובע נשיש לו שפה רחבה טפח אם היא קשה ביותר שאינה נכפפת, שהרי עושה אהל עראי.

ומגבעות של תלמידי חכמים שבזמננו, אף שרחבים טפח — מתר לחבשם, מפני שאין שפתם קשה כל-כך, וגם שאין שפתם עשויה להגן מפני השמש.

(לה) מלאכת סותר

מהותה: סתירת בגין ופרוק חבור.

שמושה במשכן: פרקו את המשכן בשעת המסעות כדי להקימו מחדש בשעת החגיות.

א. הסותר בשבת דבר שפגיתו אסורה, הרי זה אסור משום סותר (מלבד מגבן). ודבר שאין אסור בעשיתו משום בונה – אין אסור בסתירתו.

לפיכך, כשם שאסור לעשות אפלו אהל עראי בשבת – כך אסור לפרקו בשבת. ומחצה שמותר לעשותה עראי בשבת – מותר גם לסתרה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה

לשמור את פינו ולשוננו

כה' חשון

ב. דלת המִחְפֶּרֶת בְּמִסְמָרִים אוּ בְּבָרָגִים לְאֶרֶז וְשֵׁדָה
הַמְטִלְטָלִים – אָסוּר לְהִסְיָרָה בְּשַׁבָּת. וְאִם אֵינָה מִחְפֶּרֶת
בְּמִסְמָרִים אוּ בְּבָרָגִים – מִתֵּר לְהִסְיָרָה, וּבְלִבְד שְׂיֵהִיו
הָאֶרֶז וְהַשֵּׁדָה קִטְנִים, שְׂאִינָם מִחֲזִיקִים אַרְבָּעִים סָאָה
(חֲצִי מֶטֶר עַל חֲצִי מֶטֶר בְּגִבְהַ מֶטֶר וְחֲצִי). אָבֵל דָּלַת שֶׁל
חֶצֶר וּבַיִת וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה מִדְּבָרִים הַמְּחַפְּרִים לְקַרְקַע, אָסוּר
לְהִסְיָרָה אִף שְׂאִינָה מִחְפֶּרֶת בְּמִסְמָרִים.

ג. הַחֹפֵר חֲפִירָה בְּקַרְקַע כְּדֵי לְתַקַּע בָּהּ עֲמוּד אוּ לְהַנִּיחַ
בָּהּ יְסוּדוֹת לְבִנְיָן – אָסוּר מִשׁוּם סוֹתֵר.

ד. אָסוּר לְסַתֵּר קְלִיעַת שְׁעָרוֹת, מִשׁוּם שְׂדוּמָה לְסִתְיָרָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד תפר עצת אויבנו ושונאינו

וכל מבקשי רעתנו

כו' חשון

(לו) מלאכת מכבה

מהותה: כבוי אש בווערט.

שמושה במשכן: כבוי אש כדי לעשות פחמים לצורך הצורפים.

א. המכבה אש בשבת ודעתו להשתמש בפחמים שנוצרו על-ידי הבעירה אסור מן התורה משום מכבה. ואם כונתו לסלק האש בלבד – אסור מדברי סופרים.

ב. חדר שיש בו תנור מעצים, הנקרא "אח", והרוח נושבת דרך הדלת או החלון – מתר לסגור את הדלת או החלון אף שעל-ידי זה מונע את לבוי המדורה. וכן הדין בגר דולק והחלון הזה פתוח, שמתר לסגרו.

יהי רצון שבזכות הלימוד נאהב כל אחד מישראל באמת

כז' חשון

ג. אָסוּר בְּשַׁבָּת לְהִנְמִיךְ אוֹ לְכַבּוֹת לְהִבָּת הָאֵשׁ בְּכִירִים
שֶׁל גָּז אוֹ נֶפֶט, אוֹ לְהִנְמִיךְ אֶת עֲצָמַת הַחֵם בְּתַנּוּר
חֲשֵׁמְלִי.

ד. אָסוּר לְהִסִּיר שֶׁמֶן מִנֵּר הַדּוֹלֵק בְּשַׁבָּת, מִשּׁוּם מְכַבָּה.
וּמִטַּעַם זֶה אָסוּר לְהַטּוֹת אֶת הַשֶּׁמֶן מִן הַפְּתִילָה כְּדֵי
שֶׁתִּכְבֶּה מִהֵרָא.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשמור את חיילנו מכל רע

כח' חשון

דיני דלקה

ה. דלקה שפּרצה בשבת במקום שיש חשש לספנת נפשות, אפלו הוא חשש רחוק, כגון שפּרצה דלקה בדירה מסוימת בבנין משתף או בבית פרטי הנמצא צמוד לבתים נוספים, ויש לחוש שתתפשט לשאר הדירות, ואפשר שמצויים בהם תינוקות או זקנים או חולים שאי אפשר להוציאם מהר – מתר לנתק את זרם החשמל ולכבות הדלקה בידיים.

וכן מתר לטלפן למכבי"אש אף אם מספק שמוא אדם אחר כבר טלפן. אבל פשוידע בברור שפּכר טלפנו, אסור לחזור ולטלפן.

יהי רצון שבזכות הלימוד יושפע עלינו שפע גדול

כט' חשון

ו. מִתֵּר לְהִזְעִיק מִכַּבֵּי־אֵשׁ בַּמִּקְרָה הַנִּ"ל, אִף שְׁעַל־יְדֵי זֶה תִּתְקַבֵּל הַהוֹדָעָה אוֹטוֹמַט גַּם בַּמְשֻׁטָּרָה, וַיֵּבֵאוּ לַחֲקוֹר אֶת סַבַּת הַדִּלְקָה, וּבִיאָתָם פְּרוּכָה בַּחֲלוּל שַׁבָּת.

ז. דִּלְקָה שְׁפָרְצָה בְּמִקוֹם שְׁיֵשׁ חֲשִׁישׁ רַק לְסַכַּנַּת פְּצִיעַת בְּנֵי־אָדָם, פְּגוֹן שְׁנִמְצָאִים בְּסִבִּיבְתָהּ יְלָדִים וְקִשָּׁה לַהֲרַחֲקָם, וַיֵּשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יִכּוּה אֶחָד מֵהֶם – מִתֵּר לְכַבּוֹתָהּ, אֲבָל אֲסוּר לְהִזְעִיק מִכַּבֵּי־אֵשׁ, פִּינּוֹן שְׁבוֹאִם פְּרוּךְ בַּחֲלוּל שַׁבָּת בְּמִלְאֲכוֹת הָאֲסוּרוֹת מֵהַתּוֹרָה, וְלֹא הִתְרוּ אֲלֵא בְּמִקוֹם חֲשִׁישׁ לְפַקוּחַ נַפְשׁ.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לזיווג הגון

ל' חשון

ח. דלֵקָה שְׁפָרְצָה בְּמָקוֹם שְׁיֵישׁ רַק הַפֶּסֶד מְמוּן – אָסוּר לְכַבּוֹתָהּ בְּשַׁבָּת. אָבֵל מִתֵּר לְקַרְא לְנִכְרֵי וְלוֹמַר לוֹ: "כָּל-הַמְכַבֶּה אֵינּוּ מִפְּסִיד". שְׁפִינֵן שְׁאֵינּוּ אוֹמַר בְּמִפְרָשׁ: 'אִם תִּכְבֶּה לֹא תִפְסִיד', אֲלֵא רַק בְּלִשׁוֹן רְמִז – הִתִּירוּ בְּמָקוֹם הַפֶּסֶד גְּדוֹל.

וְאִם יֵישׁ סִפְרֵי קֹדֶשׁ בְּמָקוֹם הַדֵּלֶקָה, כְּגוֹן גְּמֵרוֹת וְסִפְרֵי פּוֹסְקִים וּמִפְרָשִׁים וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, וַיֵּשׁ חֲשִׁישׁ שְׁיִשְׁרְפוּ – מִתֵּר לוֹמַר לְנִכְרֵי בְּפִרוּשׁ לְכַבּוֹת הַדֵּלֶקָה. וְאִם מְשַׁעַר שְׁאֵפָשֵׁר לְהַצִּילָם מֵהֵר יוֹתֵר עַל-יְדֵי הוֹצָאתָם מֵהַבַּיִת – מִתֵּר לוֹמַר לְנִכְרֵי לְהוֹצִיאָם מִחוּץ לַבַּיִת אִף דְּרָךְ רִשׁוֹת הַרְבִּים גְּמוּרָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד תחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה

א' כסלו

ט. דְּלָקָה בַּמָּקוֹם הַפֶּסֶד מִזֶּמַן – אָסוּר לְהוֹצִיא אֶפְלוֹ חֲפָצִים שְׂאֵינָם מְקַצִּים אֶפְלוֹ לְחֻצֵּר שְׁלוֹ אוֹ לְחֻצֵּר הַמְעַרְבֵּת, גְּזֵרָה שְׂמָא מִתּוֹךְ בְּהִילוּתוֹ לְהַצִּיל מִזֶּמַן יִשְׁפַּח שְׁשֵׁבֶת הַיּוֹם, וַיָּבֵא לְכַבּוֹת בַּיָּדַיִם, וַיֵּשׂ שְׂמֻקְלִים לְהוֹצִיא בְּחֻצֵּר הַפְּרָטִית.

אָבֵל הִתִּירוּ לוֹ לְהַצִּיל מִזֶּמַן לְסְעוּדוֹת שַׁבָּת, וְכֵן שְׁתִּיָּה וְכֵלִים שְׂצָרִיךְ לָהֶם בְּשַׁבָּת, כְּגוֹן קַעְרוֹת, כּוֹסוֹת, וּבְגָדִים שְׂיִכּוֹל לְלִבְשָׁם בְּשַׁבָּת. וְכֵן מַצִּיל כֶּתֶבִי הַקֶּדֶשׁ.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמור פינו ולשוננו

ב' כסלו

י. אף-על-פי שאסור לכבות דלקה במקום שאין חשיש סכנה כלל, מכל-מקום מתר לכבותה על-ידי גרמא. לפיכך, ארון שאחזה אש בצדו האחד, מתר לכסות צדו השני בסמרטוטים רטבים (על-ידי שני בני אדם משום סוחט), או לשפך ממש מים באותו צד שלא בוער או שנייח שקיות גילון מלאות מים סמוך לאש, ועל-ידי כך יתבקעו ויכבו האש.

וכן מפה שאחזה בה האש, מתר לשפך כל-מיני משקים בצד שלא אחזה בה האש, כדי שתכבה האש ולא תשרף כל-המפה. ואם המפה נקיה, מתר לשפך אפלו מים (אבל אם אינה נקיה, אין לשפך עליה מים, משום כבוס).

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמוע בשורות טובות

ג' כסלו

(לו) מלאכת מבעיר

מהותה: פעלה המביאה ליצירת אש או להמשך קיומה.

שמושה במשכן: הצורפים הבעירו אש לצורך יציקת האדנים.

א. המבעיר אש בשבת וצריך להשתמש באש הבוערת, כגון לבשל עליה או להתחמם בה או לצרוך תאורה, וכן אפלו אם אינו משתמש באש בשעה שבוערת, אבל צריך הוא לאפרה — הרי זה אסור מן התורה משום מבעיר. ואם אינו צריך לכל-אלו — אסור מדברי סופרים.

ב. המוחתה גחלים בשבת, והינו שמונער ומתפך הגחלים — חיב משום מבעיר. וכן אסור לפתח דלת או חלון כנגד המדורה, מפני שמלבה את האש.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיות ללא כעס

ד' כסלו

ג. אסור להדליק בשבת שום מנורה חשמלית, בין דולקת על-ידי זרם חשמלי רגיל בין על-ידי סוללה.

ד. מותר לפתוח את דלת המקרר בשבת בכל-מצב, אף אם מנוע המקרר לא פועל. ומפל-מקום, טוב לפתוח בשעה שהמנוע פועל.

ו. יזהר לכבות המנורה מערב שבת. (ועצה טובה, אם אפשר ינתק לגמרי גם בכל-ימות החל את המנורה, מפני שפעמים רבות שוכח לכבותה מערב שבת).

יהי רצון שבכות הלימוד נזכה לזרע של קיימא

ה' כסלו

ה. המוסיף שמן לגר בשבת – חייב משום מבועיר. ומטעם זה אסור להטות השמן שבגר לצד הפתילה, שיהרי מוסיף שמן לפתילה הדולקת.

ו. אסרו חכמים להדליק נרות לשבת בשמן שאינו נמשך יפה אחר הפתילה, וכן בפתילה שאין האש נאחזת בה יפה, מפני שנרות אלו אינם מאירים יפה, ויש לחוש שייבא להטות השמן לצד הפתילה כדי שיאירו יפה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיים טובים

ו' כסלו

קריאה לאור הַגֵּר

ז. שָׁמֶן וּפְתִילָה הַכְּשָׁרִים הַמְּתָרִים לְהַדְלָקָה, כְּגוֹן שָׁמֶן זַיִת וְשֶׁמֶן מֵאֵל מְאֹכֵל הַמְּצוּיִים בְּזִמְנֵנו, וְכֵן פְּתִילוֹת צְמֹר גֶּפֶן – אָסְרוּ חֲכָמִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָן בְּשַׁבַּת בְּדָבָרִים הַצָּרִיכִים דְּקָדוּק בְּרֵאֲתָנוּ, כְּגוֹן לְקֵרָא לְאוֹרָן אֲפֵלוּ לֹא מוֹצִיא בְּשַׁפְתּוֹ, אוֹ לְבַדֵּק לְאוֹרָן בְּגָדִים הַדּוּמִים זֶה לְזֶה, וְכַל־כִּיּוֹצֵא בְּזֶה שֵׁישׁ לְחֹוֶשׁ שְׂיָבֵא לְהַטּוֹת הַשָּׁמֶן לְצַד הַפְּתִילָה כְּדִי שְׂיֵאִיר יָפֵה, וְנִמְצָא מִבְּעִיר.

ח. גֵּר שֶׁעָנָה, מֵעַקֵּר הַדִּין אֲסוּר לְקֵרָא לְאוֹרוֹ, שֵׁישׁ לְחֹוֶשׁ שְׂמָא יִמְחֹט אֶת הַפְּתִילָה, דִּהְיֵנוּ שְׂיִסִּיר הַפֶּחֶם שְׂבֵרָאֵשׁ הַפְּתִילָה, וְעַל־יְדֵי כֵּךְ יֵאִיר הַגֵּר יוֹתֵר יָפֵה.

אולם בגרות שעוה שבזמננו, שאורם צלול ואינם צריכים מחיטה, מתר לקרא לאורם. אולם נכון להניח לידם פתק שכתוב עליו "שבת" בגדול. ובגרות פראפין, שאורם צלול מאד, מתר לכתחלה לקרא לאורם.

ט. מתר לקרא לאור החשמל, שלא שיך בו שפא יטה. ואפלו לאור מנורת חשמל אשר על-ידי לחיצת כפתור מוסיף את עצמת האור, מתר. וטוב לכתחלה להניח סמוך לכפתור החשמל פתק שכתוב עליו "שבת" באותיות גדולות.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח

רפואה שלימה לכל חולי עמך

ז' כסלו

י. אף-על-פי שאין לקרא לאור הַנֵּר כְּדִלְעִיל, יִשָּׁנּוּ מִקְרִים
הַמִּתְרִים:

א. אם מעמיד זומר שלא יטה, ואפלו אשתו.

ב. שנים קוראים בספר אחד ובאותו ענין, שאם יבא
להטות, יזכירנו חברו.

ג. אם אותו ענין שגור בפיו, כגון מי שהתפלה שגורה
בפיו – מותר לו להתפלל מתוך הסודור לאור הַנֵּר.

ד. בדבר שאין צריך עיון הרבה, כגון המתעורר באמצע
הלילה לאחר שקבה החשמל ורוצה לראות השעה לאור
הַנֵּר – כיון שרגיל בשעון ואין צריך עיון הרבה, מותר.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח פרנסה טובה לעמך ישראל

ח' כסלו

(לח) מלאכת מכה בפטיש

מהותה: סיום המלאכה, דהינו פעלת גמר והשלמת הכלי.

שמושה במשכן: הכו בפטיש על כלי המשכן בסיום עצובם.

א. כלי שנגמרה עשיתו וראוי לשמוש, אבל יש בו בליטות ועקמומיות, והאמן מכה בפטיש עליו ומישרו ומיפהו – העושה פיצא בזה הרי זה אסור מן התורה משום מכה בפטיש. וכן המתקן כלי מקלקל כגון מחט שנתעקמה, הרי זה אסור מן התורה משום מכה בפטיש. וכן פפית, ספין, מזלג או ידית של משקפים שהתעקמו מעט, אסור לישרם בידי משום מלאכת 'מכה בפטיש'.

יהי רצון שבזכות הלימוד יזכו עם ישראל לשמור שבתות כהלכתן

ט' כסלו

ב. וכן פֿעלען גמור חיצונית שלא בגוף הכלי אסורה בשבת משום מכה בפטיש. לפיכך אסור ללקט בשבת יכולות מבגדי צמר חדשים שנשארו בהם מן האריגה, וכן אסור להסיר קיסמים וקשים שנארגו בבגדים, וכן את החוטים העראיים שהחזיט חבר בהם את הבגד, ודוקא בחדשים ונדבקו בהם בשעת יצירתם אצל האמן, שנמצא כלי חדש בשבת. אבל אם נתחב קוץ או קיסם או חוט לאחר שנגמרה מלאכתו ולבשו – מתר להסירם בשבת בנחת שלא יקרע הבגד. וכן ספין שנדבק בה הרבה לכלוך עד שאי אפשר לחתוך בה – מתר להסיר מהם את הכלוך שנדבק בהם, אם היו כבר ראויים לשמוש גמור.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשכין אהבה שלום ורעות בבתי ישראל

י' כסלו

ג. בקבוקי שתיה שסגורים על־ידי פח או פלסטיק
שמהדק בצואר הבקבוק, ובעת פתיחתו נפרדת
טבעת מהחלק התחתון של המכסה – מתר
לפתחו בשבת.

ואמנם טוב להזהר ממדת חסידות לפתח
הבקבוק מערב שבת. אולם במקרה שלא
הספיקו לפתחו מערב שבת, מתר לפתחו
בשבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תטהר לבנו לעבדך באמת

יא' כסלו

ד. מתר לפתח קפסאות שמורים בשבת לצורך סעודות שבת ואפלו על ידי פותחן, ואם אפשר לפתח מערב שבת – טוב ונכון לעשות כן.

ה. גביעים של לבן וכיוצא בהם המחברים למעלה זוג זוג, מתר להפרידם בשבת, כיון שחבונם לא נעשה לקיום, אלא על דעת שיפרידם בעת אכילתו. והמחמיר להפרידן מערב שבת, תבא עליו ברכה.

יהי רצון שבזכות הלימוד ירוו עם ישראל נחת של קדושה
מילדיהם

יב' כסלו

ו. כיור שנסתם עד שאין המים יוצאים ממנו כלל, אסור לפתח הסתימה על ידי משאבת גמי (פומפה), שהרי מתקן כלי. (ובמקום צורך יאחזו שנים יחד את משאבת הגומי ויפתחו), אבל אם לא נסתם הכיור לגמרי, והמים עוברים לאט לאט, ועל ידי לחיצתו במשאבת גמי פעם ושתיים יזרמו המים באופן תקין יותר – יש להתיר בזה כשעושה בן במשאבת גמי ביתית, הואיל ואין כאן מעשה אמן ולא עובדין דחל.

ז. מתר לתקן בשבת אכל או משקה כדי שיהיה ראוי לאכילה או לשתיה, אם בדעתו לאכלו או לשתותו בשבת, שאין אסור מפה בפטיש באכל או משקה. לפיכך מתר בשבת לשרות במים שקדים מרים להפיג מרירותם, וכן למזג במים שכר חריף שאי אפשר

לשיתותו בלא מזיגה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לגאולה השלימה במהרה

יג' כסלו

ח. אָסְרוּ חֲכָמִים לְקַפֵּל בְּגָדִים בְּשַׁבָּת בְּאִפְּן מְדֻקָּה, מִשּׁוּם שֶׁהַקְפּוּל שׁוֹמֵר עַל צְבִיוֹנוֹ שֶׁל הַבְּגָד, שֶׁלֹּא יִתְקַמַּט, וְלִבְנוֹ הַקְפּוּל נִרְאָה כְּתַקּוּן הַבְּגָד. אֲךָ מִתֵּר לְקַפֵּל בְּגָד בְּשַׁבָּת בְּתַנְאִי:

א – שֶׁהַבְּגָד לָבֵן.

ב – שֶׁהַבְּגָד חֲדָשׁ, שֶׁלֹּא נִתְפַּבֵּס.

ג – שֶׁיִּקַּפֵּל עַל־יְדֵי אָדָם אֶחָד.

ד – שֶׁצָּרִיךְ לְאוֹתָהּ שַׁבָּת.

ה – שֶׁאֵין לוֹ בְּגָד אַחֵר לְהַחֲלִיף.

אָבֵל בְּגָד לָבֵן שֶׁנִּתְפַּבֵּס כָּבֵר אוֹ בְּגָדִים צְבָעוֹנִיִּים חֲדָשִׁים

שלא נתכבסו, אף אם צריך אותם לבו ביום – אסור לקפלים כסדר קפולם, אלא יקפלים שלא כסדר קפולם.

וכן טלית, לכתחלה יקפלה שלא כסדר קפולה, אפלו שאינו חוזר לקבשה בו ביום.

ט. מגבעת שהתקמטה, מתר לסדרה בשבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נעשה נחת רוח לפניך תמיד

יד' כסלו

דברים האסורים משום השמעת קול

י. אסרו חכמים להשמיע בשבת קול של שיר, בין בכלי שיר, כגון כנור ונגבל, בין בשאר דברים, ואפלו להפזר על השלחן וכסא או למחא פנים בקצב מסים של שירה, כגון במקום שמחה ושירה, גזרה שמה יתקן כלי של שיר.

אבל מתר להשמיע קול שאינו בקצב של שירה, בין ביד בין בכלי (שאינו מיוחד לשיר), כגון לדפק על השלחן ביד או במזלג וכיוצא בזה להשתיק את הקהל, וכן להעיר הישנים מתרדמתם במחיא פנים כדרך, הואיל ואינו עושה כן בדרך שירה.

יהי רצון שבזכות הלימוד תצליחנו ברוחניות ובגשמיות

טו' כסלו

יא. כְּלֵי הַמִּיחָד לְהַשְׁמַעַת קוֹל, כְּגוֹן טַבַּעַת קַבּוּעָה בְּדִלָּת, מִתֵּר לְהַקִּישׁ בָּהּ כְּדֵי שְׂיִפְתָּחוּ לוֹ, שְׂאִינוּ כְּדֶרֶךְ שִׁיר. אֲבָל בְּכֵלֵי הַמִּיחָד לְשִׁיר, כְּגוֹן פִּנּוֹר, אָסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּכָל־אוֹפֵן.

יב. מִתֵּר לְמַחֵא פְּפִים בְּשִׁנּוּי, כְּגוֹן שְׂמוּחָא כַּף יָדוֹ הָאֲחַת בְּאַחֲרֵי כַּף יָדוֹ הַשְּׁנִיית, אִף אִם עוֹשֶׂה כֵּן בְּקַצֵּב מְסֻיָּם דֶּרֶךְ שִׁיר.

יג. מִתֵּר לְשָׂרֵק בְּפִיו בְּשֶׁבֶת אִף כְּדֶרֶךְ שִׁיר, וְהַמְחִמִּיר שְׂלֵא לְשָׂרֵק בְּפִיו בְּשֶׁבֶת כְּדֶרֶךְ שִׁיר, תֵּבֵא עָלָיו בְּרָכָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד יחזרו כל עם ישראל בתשובה

טז' כסלו

יד. אָסרו חֲכָמִים לְרַקֵּד בְּשַׁבָּת אֶפְלוּ לְצַרְדָּה שְׂמֹחַת חֶתָן וּבָלָה וְכִיּוֹצֵא בָזָה, שְׂמָא יִתְקַן כְּלֵי שִׁיר. אֲבָל מִתֵּר לְרַקֵּד בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה וְכֵן לְמַחֵא פְּפִים כְּדַרְכּוֹ לְכַבוֹדָהּ שֶׁל תּוֹרָה, אֲבָל לֹא בְּכֵלֵי שִׁיר.

וְרַקֵּיד מִתּוֹן פְּהֵלִיכָה בְּמַחֹל, שְׂאִין רָגַע שָׁבוּ שְׂתֵי הַרְגָּלִים נִתְקוֹת מִהַקְרָקַע, אֶפְשָׁר לְהַקֵּל בּוֹ.

טז. אָסוּר בְּשַׁבָּת לְשׂוֹט עַל־פְּנֵי הַמַּיִם, כְּלוּמַר לְצוּף אוֹ לְשַׁחֹת בְּאוּפֵן שְׂעוּקָר יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הָאָרֶץ, גְּזֵרָה שְׂמָא יָבֵא לְתַקְּנוֹ כְּלֵי שֶׁל שֵׁיטִין כְּדֵי לְלַמּוֹד לְצוּף אוֹ לְשַׁחֹת.

יהי רצון שבזכות הלימוד תצליח את לומדי התורה בכל מעשיהם

יז' כסלו

הַפְּרִישַׁת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת בְּשַׁבָּת

טז. אָסוּר לְהַפְרִישׁ בְּשַׁבָּת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת, אֲפִלוּ מִפְּרוֹת הַנִּמְכָּרִים בְּשׂוּק שָׂהֵם סָפֵק מַעֲשָׂוִים, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּעֲשֵׂוֹת פְּרוֹת בְּשַׁבָּת נִרְאָה כְּמַתְקָנָם. וְכֵן אָסוּר לְהַפְרִישׁ חֵלָה בְּשַׁבָּת.

יז. לֶחֶם שֶׁלֹּא הַפְּרִישׁוּ עָלָיו חֵלָה קֹדֶם שַׁבָּת, אָסוּר לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת, אִף אִם מוֹשִׁיר מִמֶּנּוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְהַפְּרִישׁ חֵלָה. וְדוֹקָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַקֵּר חַיִּיב הַפְּרִישַׁת חֵלָה בִּיהּ הוּא מִן הַתּוֹרָה, אֲבָל בְּחוּץ לְאֶרֶץ שֶׁעַקֵּר חַיִּיב הַפְּרִישַׁת חֵלָה מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, מִתֵּר לֶאֱכֹל מִן הַלֶּחֶם בְּשַׁבָּת, בְּתֵנָאֵי שִׁישִׁיר מִמֶּנּוּ מַעֲט, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יַעֲשֶׂה אֶת מוֹדֵ-שִׁישִׁיר לְחֵלָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לקיים את רצון ה' כרצונו

יח' כסלו

יח. מתר להפריש בשבת תרומות ומעשרות וחקלה, אם התנה מערב שבת על מה-שעתיד להפריש בשבת שיחולו בו תרומות ומעשרות וחקלה פדין, ויאמר גסח תרומות ומעשרות מערב שבת, ורק במקום מה-שכתוב "היותר מאחד ממאה שיש פאן" יאמר:

"היותר מאחד ממאה מכל-מה-שאני עתיד להפריש" וכו', ובשבת יחזר עליו, ויאמר הנסח בהצנע ובברכה על הנדאי. וכן בחלה יאמר: "ומה-שאני עתיד להפריש בשבת לשם חלה, יהיה חלה".

יהי רצון שבזכות הלימוד גדון כל יהודי לכף זכות

יט' כסלו

בספק יְעִשֶׂה כֵּן לֹא בְּרָכָה. לְפִיכֵן, הַמִּתְאַרֵחַ אֶצֶל מְכָרִים
שֵׁיִשׁ לוֹ סֶפֶק אִם עָשׂוּ תְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְאִי אֶפְשָׁר לְעִשֹׂר
מֵעֶרֶב שַׁבָּת – יִתְנֶה מֵעֶרֶב שַׁבָּת שֵׁיִעִשֹׂר בְּשַׁבָּת. וְדוֹקָא
בְּפְרוֹת שֶׁהֵם סֶפֶק, אֲבָל פְּרוֹת שֶׁהֵם טָבֵל וְדַאי, לֹא מוֹעִיל
לְהַתְנוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת עַל פְּרוֹת שְׂאִינָם שְׁלוֹ.

יט. כְּלִי סְעוּדָה חֲדָשִׁים שֶׁנִּקְנֶה מִן הַגּוֹי וְלֹא הַטְּבִילוֹם קִדְּם
הַשַּׁבָּת – לְכַתְּחֻלָּה אִם אֶפְשָׁר יִתְּנֶם לְגוֹי בְּמִתְנָה, וְיִחְזֹר
וְיִשְׂאֵלֶם מִמֶּנּוּ, וְעַל־יְדֵי־כֵן יִהְיֶה פְּטוּר מִן הַטְּבִילָה. וְאִם אִי
אֶפְשָׁר לְתַתֵּם לְגוֹי בְּמִתְנָה, מִתֵּר לְהַטְּבִילֵם בְּשַׁבָּת אֶף
לְכַתְּחֻלָּה, בֵּין כְּלִי מִתְּכוּת וּבֵין כְּלִי זְכוּכִית. וּבְגֵי אֲשַׁכְּנֹ
מִחֲמִירִים שֶׁלֹּא לְהַטְּבִיל בְּשַׁבָּת, אֵךְ בְּסֶפֶק גַּם הֵם מִתִּירִים.

יהי רצון שבזכות הלימוד תזכנו להארת פנים ולגאולה ברחמים

כ' כסלו

(לט) מלאכת הוצאה

מהותה: עקירת חפץ מרשות אחת והנחתו ברשות אחרת.

שמושה במושבו: העלו את הקרשים מן הקרקע לעגלות, שיהן רשות היחיד.

א. ארבע רשיות שונות הם לעגן הוצאה מרשות לרשות בשבת, ואלו הן: א – רשות הרבים. ב – רשות היחיד. ג – פרמלית. ד – מקום פטור.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשרה עלינו קדושתך ויראתך

כא' כסלו

ב. מהי רשות הרבים?

רחובות ושוקים של רבים שרחבם לפחות יש עשרה אמה (7.68 מטר) ואינם מקורים, ואין להם שלש מחצות או יותר.

ג. מהי רשות היחיד?

א. מקום שהוא מקף מחצות שגבהו עשרה טפחים (80 ס"מ). או יותר, ויש בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים (32X32 ס"מ) או יותר.

ב. תל שגובהו עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יותר.

ג. חריץ שֶהוּא עֵמֶק עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרִחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים
עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים אוֹ יוֹתֵר.

ד. פְּלִים הַמְטֵלְטְלִים, כְּגוֹן מִטָּה וְכִסֵּא וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, אִם
רִחְבָּם אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים בְּגִבָּה עֲשָׂרָה
טְפָחִים אוֹ יוֹתֵר.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נשמור עינינו וליבנו מלחטוא

כב' כסלו

ד. מהי פרמלית?

א. מקום שהוא מקף מחצות שגבהן מושלשה טפחים ועד עשרה טפחים (ולא עד בכלל), ורחבן ארבעה טפחים או יותר.

ב. תל שגבוה מושלשה טפחים ועד עשרה טפחים (ולא עד בכלל), ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יותר.

ג. חריץ שעמקו מושלשה טפחים ועד עשרה טפחים, (ולא עד בכלל), ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יותר.

ד. ים, בקעה, צדי רשות הרבים, רשות הרבים שהיתה עליו תקרה, או שאין ברחבה שיש עשרה אמה.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמור את פינו ולשוננו

כג' כסלו

ה. מהו מקום פטור?

א. מקום שיש ברחבו פחות מארבעה טפחים על ארבעה טפחים, וגבהו משלשה טפחים ואילך, אפלו גבוה עד לרקיע.

ב. חריץ שיש ברחבו פחות מארבעה טפחים על ארבעה טפחים, ועמקו משלשה טפחים ואילך, ואפלו עמוק עד התהום.

ג. אויר רשות הרבים או פרמלית למעלה מעשרה טפחים מהארץ.

יהי רצון שבזכות הלימוד תפר עצת אויבנו ושונאינו

וכל מבקשי רעתנו

כד' כסלו

הוצאה מרשות לרשות

ו. המוציא או הזרק או המושׂיט חפץ בשבת מרשות אחת לרשות שניה – אינו אסור מן התורה, אלא אם הוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, או הכניס מרשות הרבים לרשות היחיד.

ז. המוציא מרשות היחיד או מרשות הרבים לברמלית, או מברמלית לרשות היחיד או לרשות הרבים, הרי זה אסור מדרבנן.

ח. מתגר לכתחלה להוציא חפץ מכל־רשות שהיא למקום פטור, או ממקום פטור לכל־רשות שהיא.

יהי רצון שבזכות הלימוד נאהב כל אחד מישראל באמת

כה' כסלו

ט. המעביר בשבת חפץ ארבע אמות ברשות הרבים, וכן הזורק או המושית בידו חפץ מתחלת ארבע אמות לסוף ארבע אמות, הרי זה אסור מן התורה. וכיום בזמננו יש גם פן דין רשות הרבים כל שרחבו יש עשרה אמה. ולכן התיר לדבר ה' ימנע מלטלטל בשבת במקום שאין ערוב בדין.

י. פל-הוצאה שהיא דרך מלבוש, אין בה אסור הוצאה. ואפלו לובש שני בגדים זה על-גבי זה ויוצא כף לרשות הרבים במקומות שאין בהם ערוב, אין בזה אסור הוצאה, אף אם הוציא לצדקה חברו. לפיכך מתיר לצאת בשבת עם מעיל העשוי להגן עליו מפני הגשמים.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה למצות 'ושמחת בחגך' באמת

כו' כסלו

יא. לְבַתְחֻלָּה רְאוּי שְׁלֵא לְצֵאת לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים בְּשַׁבָּת עִם חֲלִיפָה הַמְּנַחֶתת עַל כְּתָפָיו, שֶׁהֵרִי אֵינּוּ דֶרֶךְ לְבוֹשׁ, אֶלָּא יִלְבָּשֶׁנָּה בְּדֶרֶכּוֹ.

יב. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזָה דְּבַר מֵאֲכָל בְּפִיו אוֹ גָּמִי לְעִסָּה, אֲסוּר לוֹ לְצֵאת לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עָרוֹב.

יג. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עָרוֹב אֲסוּר לְשֵׂאת בְּיָדִים תְּנוּק שֶׁאֵינּוּ יוֹדֵעַ לְלַקֵּת לְבָדוֹ וְלְהוֹצִיאוֹ מִרִשּׁוֹת לְרִשּׁוֹת אוֹ לְהַעֲבִירוֹ כֶּךָ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים. וְכֵן יֶלֶד בְּרִיא הַנִּמְצָא בַּעֲגָלָה, אִף שֶׁיּוֹדֵעַ לְלַקֵּת לְבָדוֹ, אֵין לְדַחֵף הָעֲגָלָה בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים בְּמָקוֹמוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם עָרוֹב.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשמור את חיילנו מכל רע

כז' כסלו

יד. מתר לצאת בשבת לרשות הרבים עם צעיף מסביב לצואר.

טו. שעון יד העשוי מכסף או זהב, מתר לצאת בו לרשות הרבים. והמקל גם בשעון המחבר לרצועות עור וכדו', יש לו על מה-לסמוך.

והמחמיר בכל-זה, תבא עליו ברכה. ודוקא שעון יד. אבל שעון פיס אסור לצאת בו לרשות הרבים אפלו מחבר למכנס בשרשרת כסף או זהב.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לקדושה וטהרה

כח' כסלו

טז. מתר ללקת ברשות הרבים במשקפים שצריך להם לראות בדרךכו והם מהדקים לאזניו, במשקפים שלנו. וכן מתר לצאת בעדשות מנע שהתרגלו עיניו להן. אבל אסור לצאת במשקפי שמש ל'רשות הרבים' ממש, מפני שיש חשש שפאשר יגיע למקום צל יכניס אותם לכיסו ויטלטלם. ואדם שצריך להרביב משקפי שמש מפני חלשת עיניו, ואינו מורידם במקום מצל - מתר לו לצאת בהם ל'רשות הרבים'. וגם כאשר משקפי השמש מחברים על ידי ציר למשקפים רגילים, ובמקום מצל מגביהים אותם בלא להסירם מהמשקפים, מתר לצאת בהם ל'רשות הרבים', כיון שאין חשש שיבוא לטלטל אותם בידו, ובמקום שיש ערוב יש להקל (פנה"ל כא, יב עיין שש"כ יח, יח, ילקוט יוסף שא, לה).

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לזיווג הגון

כט' כסלו

יז. חגר שאינו יכול ללכת ללא מקל, מתר לצאת במקלו ברשות הרבים בשבת. אבל אם יכול ללכת בלעדי המקל, והולך עמו רק כדי לסמוך עליו – אסור לצאת בו ברשות הרבים.

יח. מתר לצאת בשבת לרשות הרבים עם סנדלים לרגליו וכן בנעלי בית, ואין לחוש שמא יפלו ברשות הרבים ויזליכם ארבע אמות.

יט. ההולך בדרךפו ונכנס חול במנעליו, מתר לו לילה בהם ברשות הרבים, ואין צריך להוציאם.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לזיווג הגון

ל' כסלו

כ. המוצא תפלין בשבת במקום שאין משתמרות שם, מתר לטהלן פדרפו ביום חל בידו ובראשו, ויטלטלן למקום המשתמר. ואם אין בהן רצועות, שאינו יכול להניחן — ימתין שם עד מוצאי שבת.

ואם גרא מלהמתין שם מפני הליסטים וכיוצא בזה — מתר לטהלן פחות מארבע אמות על ידי שיעמד לנוח בינתים, או שיתנם לאדם העומד בתוך ארבע אמותיו, והלה יתנם לאדם אחר העומד בתוך ארבע אמותיו, וכן הלאה, וכשיגיע למקום המשתמר, יושיט לאדם אחר העומד שם, והלה יקח ממנו. שנמצא זה עוקר וזה מניח.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה

מסירות הנפש לשמירת השבת של הסטיפלר בצבא הרוסי

במהלך מלחמת העולם הראשונה, התפרצו חילים רוסים לשיבתו של הסטיפלר (הרב יעקב ישראל קניבסקי) זצוק"ל ונטלו אותו איתם בכח, וגיסו אותו להיות חיל בצבא הרוסי.

כששהה הסטיפלר בצבא הרוסי, מידי שבוע נקלע בקשיים חדשים בשמירת השבת על כל דקדוקיה ופרטיה, וכך חפש לעצמו תחבולות שונות איך לא לעבר על חלול שבת.

ביום נשי הראשון של הסטיפלר בצבא, מיד לאחר מסדר הבקר, פנה אל מפקדו ובקש ממנו להשתחרר מפל עבודה בשבת. המפקד הנדהם מהחצפה לקח אותו הצידה, והחל להפליא בו מפותיו, "נראה לך שאתה בבית או בגן ילדים? פה עושים את מה שדורשים ממך בלי להתחמק!".

הספים המפקד לתת לסטיפלר לשמור שבת, בתנאי אחד: יעמדו שתי שורות ארפות של חילים, ביניהם יעבר

הסטיפּלר, וְהַרְשׁוּת תַּהֲיֶה לְכָל חַיָּל לְהַכּוֹת מִכָּה חֲזָקָה אחת. הַסְטִיפּלֶר הַסָּכִים מִיַּד. הַמְפָקֵד הַתְּלֵהב וּמִיַּד אָסֶף כָּמֹה עֲשָׂרוֹת קוֹזָקִים שֶׁהַתְּנַדְּבוּ לְמִשְׁימָה בְּשִׂמְחָה.

סֵפֶר הַסְטִיפּלֶר כְּעֵבֶר שְׁנַיִם: "בְּאוֹתָם רָגַעִים בָּהֶם עֲבַרְתִּי בֵּין הַחַיִּלִּים, וְחִטְפְּתִי מִכּוֹת אֲיֻמוֹת וְנוֹרְאוֹת מֵהַחַיִּלִּים צְמֵאֵי הַיָּם לְמִרוֹת הַכָּאֵב הָעֲצוּם, הַרְגָּשְׁתִּי הַרְגָּשָׁתְּ הַתְּעַלּוֹת גְּבוּהָה בְּיֹתֵר.

הַתְּחוּשָׁה שֶׁל מְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ לְשִׁמְרַת הַשַּׁבָּת הַקְּדוּשָׁה גְּרָמָה לִי לְהַתְּעַלּוֹת רוּחָנִית שְׁלֵא זְכִיתִי לְכַמּוֹתָה שׁוֹב".

פַּעַם אחת בְּלֵיל שַׁבָּת, הַגִּיעָה עֵת הַמְשֻׁמְרַת שֶׁל הַסְטִיפּלֶר לְהִיּוֹת הַשׁוֹמֵר בְּמַחְנָה. הַכְּפּוֹר הָיָה עֵז. הַסֵּדֵר בְּמַחְנָה הָיָה שֶׁהַחַיִּל הַיּוֹשֵׁב בְּמִשְׁמֶרֶת לּוֹבֵשׁ עַל עֲצָמוֹ מְעִיל פְּרוּהָ עָבָה כְּדֵי לְהִגּוֹן עָלָיו מִפְּנֵי הַקּוֹר הַחֲזָק, וְכָל חַיָּל מְעַבֵּיר אֶת הַמְּעִיל לְחַיִּל בְּמִשְׁמֶרֶת אַחֲרָיו.

כשהגיע הסטיפלר להחליף את החיל שלפניו, גלה שהוא כבר עזב את המקום, והשאיר את המעיל תלוי על העץ שבצד השער.

מה עושים? להוריד את המעיל מהאילן לא בא בחשבון, כי חז"ל גזרו ואסרו להשתמש באילן בשבת. וגם להוריד דבר הנמצא באילן הוא בכלל האסור.

אמר הסטיפלר בלבו: "אמנם זהו פקוח נפש להישאר בקר העז לילה שלם, אבל רבע שעה להיות בלי מעיל, זה אינו פקוח נפש". וכך נשאר הסטיפלר ללא מעיל במשך רבע שעה בקר הרוסי הכבד.

לאחר שעברה רבע שעה אמר הסטיפלר בלבו "עוד רבע שעה אפשר לשרוד ללא המעיל." וכך עברה עוד רבע שעה ועוד רבע שעה. הרוח שורקת. הקר נכנס לעצמות והסטיפלר עדן ללא המעיל, כי אפשר להישאר כך עוד רבע שעה...

כָּד עֲבְרוּ לְהֵן שְׁעוֹת אֲרָכוֹת, עַד שֶׁהִגִּיעַ הַבִּקְרָה, הַמְשַׁמֶּרֶת הַסְּתִימָה, וְהַסְּטִיפְלָר אֶת הַשַּׁבָּת לֹא חָלַל.

חֲזֹר הַסְּטִיפְלָר לְצְרִיפּוֹ שְׂמֹחַ וּמְאֹשֵׁר עַל שְׁלֹא נִזְקַק לְעֵבֵר עַל אִסּוּר.

א' טבת

הַלְכוֹת מְקַצָּה

א. אָסְרוּ חַכְמֵי לְטַלְטֵל בְּשַׁבָּת חֶפְצִים מְסִימִים, וְהַטְעֵם לְכָד:

א. שְׂאֵם נִתִּיר לְטַלְטֵל כָּל־דְּבָר, יָבֵא לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת הָרַבִּים (ראב"ד).

ב. אִם הַקְּפִידוֹ עַל שְׂיַחָה בְּשַׁבָּת שְׁלֹא תִהְיֶה כְּבִיּוֹם חַל, שְׁנֵאמַר (ישעיה נח, יג): "וְדַבֵּר דְּבָר" — קַל וְחֹמֶר שְׁלֹא יִהְיֶה הַטְּלָטוּל בְּשַׁבָּת כְּבִיּוֹם חַל בְּעֵינָיו, וְיָבֵא לְהַגְבִּיחַ כָּלֵים

מפנה לפנה או מבית לבית וכיוצא בזה, ונמצא שלא שובת בשבת. ועוד אפשר שיבא לידי מלאכה האסורה (רמב"ם).

ב. ישנם כמה סוגי מקצה:

- א — מקצה מחמת חסרון פיס. ב — פלי שמלאכתו לאסור. ג — פלי שמלאכתו להתר. ד — מקצה מחמת גופו. ה — מקצה מחמת אסור. ו — מקצה מחמת מצוה. ז — בסיס לדבר האסור. ח - בטול פלי מהיכנו. ויש בהם חלוקי דינים ויתבארו לקמן.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לשמור פינו ולשוננו

ב' טבת

דינים פליליים במקצה

ג. לא אסרו חכמים לטלטל מקצה בשבת אלא בטלטול ששהוא פדרךכו בידו. אבל מתר לטלטל מקצה בגופו שלא פדרךכו, פגון ברגלו, וכן על-ידי גפוח בפיו. ואפלו לצרף המקצה – פגון שלא יגנב או יתקלקל – מתר.

ד. מקצה אינו אסור אלא בטלטול, אבל בנגיעה מתר, ואפלו לצרף המקצה, ובלבד שלא ינענע את החפץ ממקומו אפלו מקצתו. לפיכך מתר לכפות על מקצה פלי לשמרו אף שנוגע בו, ודוקא בדבר שאינו עגל. אבל מקצה עגל, פגון ביצה שנולדה בשבת – אסור אף בנגיעה, פיון שעל-ידי-כן בודאי יזוז ממקומו.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמוע בשורות טובות

ג' טבת

ד. אם רוצה להשתמש במקום שעומד במקצה, מתר לטלטל המקצה בטלול מן הצד, דהינו שמשלטלו על ידי חפץ אחר ואינו נוגע במקצה ישירות.

ולפיכך, אף שאסור לגרר מן השלחן עצמות וקלפות בידו, אם צריך את מקום הקלפות וגוררם מן השלחן על ידי ספין, מתר.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיות ללא כעס

ד' טבת

א. מקצה מחמת חסרון פים

ו. "מקצה מחמת חסרון פים" הוא כל-דבר שמקפידים שלא להשתמש בו כל-שמוש אחר מחשש שמא יתקלקל או יתלכלך וכדומה.

ז. מקצה מחמת חסרון פים אסור לטלטלו בשבת, אפלו אם צריך למקום שהמקצה עליו, או שצריך לגופו של המקצה לצורך דבר המותר. וכל-שכן שאסור לטלטלו מהחמה לצל כדי שלא יתקלקל.

ח. מקצה מחמת חסרון פים תלוי בקפידתם של הבעלים. ולכן, אם אין הבעלים מקפידים להשתמש בו בדברים אחרים, לא הוי מקצה בשבילו, אף שאחרים מקפידים שלא להשתמש בחפץ זה לדברים אחרים.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לזרע של קיימא

ה' טבת

ט. פל"הדין הנזכר הוא רק בכלים שְמֵלֵאכְתָם לְאֶסוּר (שְׁיִתְבָּאֲרוּ דִינָם לְקַמּוֹ), פְּגוּן: סְפִין שֶׁל מִיָּלָה, סְפִין שֶׁל שְׁחִיטָה, מְצַלְמָה שְׁעוֹן קִיר יָקָר, וְעוֹד.

אָבֵל בְּכֵלִים שְׁמֵלֵאכְתָם לְהִתֵּר, פְּגוּן כֵּלִים יָקָרִים הָעוֹמְדִים לְגוֹי וְלְקִשׁוּט הַבַּיִת, אֵין בָּהֶם דִּין מְקַצָּה, וּמִתֵּר לְטַלְטְלָם בְּשַׁבָּת אִף מִחֲמַה לְצַל כְּדִין כְּלֵי שְׁמֵלֵאכְתוֹ לְהִתֵּר.

וְלָכֵן תְּכַשִּׁיטִים, אִף שְׁמֵקֵפִידִים שְׁלֵא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֲלֵא לְקִשׁוּט, אֵין לָהֶם דִּין מְקַצָּה מִחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס, הוֹאִיל וְעוֹמְדִים לְקִשׁוּט וְלֵא לְמֵלֵאכְתָּ אֶסוּר, שְׁלֵא הִקְצָה מִשְׁמוּשׁוֹ הַמִּתֵּר.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיים טובים

ו' טבת

י. גלים המייחדים לסחורה ומקפיד עליהם שלא יפסדו, נחשבים מקצה מחמת חסרון פים, אף שראויים למלאכת התר. אולם אכלים העומדים לסחורה אינם חשובים מקצה כלל, ומותר לטלטלם אפילו שלא לצורך. שאף שהקצן לסחורה, אין מקצה דעתו לגמרי ממאכל ודעתו לאכלם כשירצה.

יא. שכח ונטל מקצה מחמת חסרון פים – לכתחלה יניחו מיד. והמקל להניחו במקום שירצה בעודו בידו, יש לו על מה לסמוך, וטוב להחמיר.

יב. ברית מילה שחלה בשבת, מתר למוהל לטלטל הספין לאחר המילה ולהצניעה בתיקו, ואף שהמוהל מקפיד עליו שלא להשתמש בו לדבר אחר, אין בזה חשש משום מקצה.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח רפואה שלימה לכל חולי עמך

ז' טבת

ב. כלי שְׂמֵלֶאכְתּוֹ לְאִסּוּר

יג. "כלי שְׂמֵלֶאכְתּוֹ לְאִסּוּר" הוא דָּבָר שֶׁהֲרֵגִילוֹת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ תַשְׁמִישׁ הָאִסּוּר בְּשַׁבָּת, כְּגוֹן: גְּפָרוּרִים, מְבַרְשֵׁת צְבִיעָה, מַחְדָּד, מְטַרְיָה, מְסַפְרִים. וְאִם לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁוּ בְּכֵלֵי לְעוֹלָם, דִּינוֹ כְּכֵלֵי שְׂמֵלֶאכְתּוֹ לְאִסּוּר.

יד. מִתֵּר לְטַלְטֵל כְּלֵי שְׂמֵלֶאכְתּוֹ לְאִסּוּר לְצַרֵּךְ גּוֹפוֹ אוֹ מְקוֹמוֹ אִם בְּיָדִים, כְּגוֹן אִם צָרִיךְ לְפַטֵּיֵשׁ לְפַצֵּחַ אֲגוּזִים אוֹ שְׂצָרִיךְ לֵישֵׁב בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂמֹנֵחַ עָלָיו. אֲבָל אִסּוּר לְטַלְטֵלוֹ מִחֲמַה לְצַל שְׂלֵא יִתְקַלְקַל אוֹ כְּדֵי שְׂלֵא יִגָּנֵב, אֲלֵא אִם כֵּן יִתֵּן עָלָיו קֶדֶם הַשַּׁבָּת כֶּכֶר אוֹ שְׂאֵר חֲפָצִים הַמְתָּרִים בְּטִלְטוּל, וְכֹל־שֶׁכֵּן אִם נוֹתֵן עָלָיו דָּבָר הַמְיָחֵד לְכֵלֵי, כְּגוֹן תְּבִשִׁיל הַמְּנַח בַּקְּדֻרָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח פרנסה טובה לעמך ישראל

ח' טבת

טו. מתר לטלטל כלי שמלאכתו לאסור לצרף גופו. אף אם יש לידו כלי שמלאכתו להתר שיכול להשתמש בו, וכן אם צריך למקום הכלי – אין צריך להעדיף דוקא את זה שמלאכתו להתר. ויש מבני אנחנו שמחמירים לטל את ההתר (מ"ב שח, יב).

טז. יש אומרים כלי שרב תשמישו למלאכת אסור. אף-על-פי שלפעמים משתמש בו להתר, כגון סיר ששומר בו מאכלים שלא בזמן הבשול, דינו כדין כלי שמלאכתו לאסור, ויש המתירים לטלטלו אף מחמה לצל.

יז. מתר לטלטל כלי שמלאכתו לאסור על-ידי הערמה, כגון שיפצח בפטיש אגוז או שישב במקומו, אף שעקר פונתו לטלטלו על מנת שלא יתקלקל בחמה או שלא יגנב.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה כל עמך ישראל לשמור שבתות כהלכתן

ט' טבת

יח. מאורר המפעל מערב שבת, מתר לטלטלו לשנות בוונג לצד אחר כדין כלי שמלאכתו לאסור, שמתר לצרף גופו או מקומו. ואף שמפעל על-ידי חשמל, אין בו משום אסור מקצה. וכן מתר לאדם כבד שמיעה לטלטל בשבת מכוונת שמיעה ולהסירה בעת שהולך לישן, ולהחזר להשתמש בה כשהיא פתוחה ופועלת כהגון, בתנאי שלא יכבה וידליק אותה.

יט. ראוי להחמיר שלא לטלטל תפלין בשבת, מפני שאסור להניחו בשבת, ודינן ככלי שמלאכתו לאסור. ומתר לטלטלן לצרף גופו, כגון שרוצה ללמוד בהן צורת הקשר והשי"ן, או לצרף מקומו, כגון שמנחות על הטלית וצריך לה. ואם התפלין מנחות בבזיון, מתר לטלטלן ולהניחן במקום אחר.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשכין אהבה שלום וריעות בבתי עמך ישראל

”טבת

כ. אסור לטלטל בשבת משקולות, וכל־שכן שאסור להרימן, משום אסור התעמלות בשבת.

כא. מפתח של דלת המכונית, וכן מפתח המשמש לפתיחת הרכב ולהתנעתו – מתר לטלטלו, כיון שמשמש לדבר המתר והאסור. ואינו מקצה, כיון שיש אפשרות להפגם לרכב בשבת, אם אין שום מנוחה נדלקת.

כב. שכח ונטל כלי שמלאכתו לאסור ואינו צריך לגופו או מקומו – יכול להניחו בעודו בידו במקום שרוצה, ואינו צריך להניחו מיד.

יהי רצון שבזכות הלימוד הצום יהפוך לנו לחג ולששון

יא' טבת

ג. כלי שמלאכתו להתר

כג. "כלי שמלאכתו להתר" הוא כלי שתשמישו מתר בשבת, כגון כסא, ספסל, שלחן, כפות, מזלגות וכדומה, ומתר לטלטלם אפילו אינו צריך להשתמש בגופו או מקומו של הכלי, אלא לצורך הכלי שלא ישבר או יתקלקל בחמה. אבל שלא לצורך כלל, אין לטלטלם.

כד. אלבום תמונות, וכן משקפת שמסתכלים בה לרחוק או לקרוב, וכן מניפה העשויה להבריא זבובים או לעשות בה רוח — דינם ככלי שמלאכתו להתר.

יהי רצון שבזכות הלימוד ירוו עם ישראל

נחת של קדושה מילדיהם

יב' טבת

כה. מתר לטלטל בשבת גיר חלק, שבוזה הזמן אין מקפידים להשתמש רק לכתובה. וכן מתר לטלטל ממחטות גיר וכלים חד פעמיים. אבל שלא לצורך כלל – אסור.

כו. ספרי קדש, בגדים, וכן אכלים ומשקים, מתר לטלטלם גם שלא לצורך כלל, בין מאכלים הנמצאים בקפסאות שמורים או בשקיות גילון סגורות, בין הנמצאים בתא ההקפאה. והטעם לכך – משום שדברים אלו תדירים בשמוש, לא גזרו בהם (אבל פרות שנשרו מן האילן בשבת אסור לטלטלם ולאכלם, הואיל ובין השמשות היו מחברים לאילו הוי מקצה, כפי שיתבאר לקמן).

יהי רצון שבזכות הלימוד תטהר לבנו לעבדך באמת

יג' טבת

ד. מקצה מחמת גופו

כו. "מקצה מחמת גופו" הוא פל-דבר שאינו פלי, ואינו ראוי למאכל אדם או בהמה, ולא יחדוהו מערב שבת לשום תשמיש, כגון אבנים, כסף, עפר וכיוצא באלו.

כח. מקצה מחמת גופו אסור בטלטול אפלו לצרף גופו או מקומו (דהינו שצריך לגוף החפץ לצרף מלאכת הנה או שצריך למקום שהחפץ עליו), וכל-שכן מן החמה לצל שלא יתקלקל שאסור.

כט. דגים הנמצאים בתוך אקוריון המלא מים ליפי, אסור לטלטלם בשבת משום מקצה. וכן תפי הנמצא בתוך פלוב, אף שראוי לתנו לידי תינוק הבוכה לשחק בו, אסור לטלטלו. ומכל-מקום, אם חמה זורחת עליהם ויש בזה צער בעלי חיים — מתר לטלטלם מחמה לצל.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לגאולה השלימה במהרה

יד' טבת

ל. עֲצֻמוֹת רַבִּים וְכֵן קָלְפֵי פְרוֹת הָרְאוּיִים לְמֵאֲכַל כְּלָבִים מִתֵּר לְטִלְטָלָם בְּשַׁבָּת, כֹּל שֵׁישׁ כְּלָבִים בָּעִיר אֶפְלוּ רְחוּקִים מִבֵּיתוֹ. אֲבָל עֲצֻמוֹת קָשִׁים שְׂאִינָם רְאוּיִים לְכְלָבִים אֲסוּר לְטִלְטָלָם. וְאִם נִתְרַבּוּ עֲצֻמוֹת אֱלוֹ עַל הַשְּׁלָחַן, מִתֵּר לְהַעֲבִירָם בְּיָדָיו, כִּינּוֹן שְׂדֵינּוּ כִּגְרָף שֶׁל רֵעִי, שְׂמִתֵּר לְסַלְקוֹ מִלְּפָנָיו אֶפְלוּ בְּיָדָיו, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִמְאָם עָלָיו.

לא. הָאוֹכֵל עֲנָבִים, זֵיתִים אוֹ פְצוּחִים, מִתֵּר לוֹ לְהוֹצִיא אֶת הַגִּרְעִינִים אוֹ הַקְּלָפוֹת מִפִּי לְיָדוֹ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְזַרְקוֹן מִפִּי. אֲבָל אַחַר שֶׁהִנְיָחַן מִיָּדוֹ, אֲסוּר לְטִלְטָלָן, אִם לֹא נִשְׂאָר מְעַט מִהַפְּרִי עָלָיו.

יהי רצון שבזכות הלימוד נעשה נחת רוח לפניך תמיד

טו' טבת

לב. פלים המתרים שנשברו אפלו בשבת, ושבריהם ראויים להשתמש בהם איזה תשמיש אפלו שאינו פתשמישו הראשון – מתר לטלטלם בשבת אף מן החמה לצל. בין שהיו בתחלה פלי גמור, ועכשו עדין ראויים לשמוש, לא נפקע שם פלי מהם (אלא אם פן זרקם בערב שבת לאשפה).

ודוקא בכלים שרגילים לפעמים להצניע שבריהם כדי להשתמש בהם. אבל פלים שהדרך לזרקם לאשפה, אף שרוצה עתה להשתמש בהם, וכן פלים שאין שבריהם ראויים לשום תשמיש – אסור לטלטלם.

ואם נשברו במקום שיכולים להזיק, פגון פלי זכוכית שנשברו על השלחן או במקום הלוח בני אדם – מתר

לְטַלְטֵלֶם כְּדֵי לְפַנּוֹתֶם מִשָּׁם.

וְכִלֵּי הַמְקַצָּה מִחֲמַת חֶסְרוֹן כִּים שֶׁנִּשְׁבַּר בְּשַׁבָּת, אִף
שֶׁשְׁבַרְיוֹ רְאוּיִים לְתַשְׁמִישׁ – אָסוּר לְטַלְטֵלֶם, כִּיּוֹן
שֶׁהִקְצוּ בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת מְטַלְטוּל.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תצליחנו ברוחניות ובגשמיות

טז' טבת

לג. פח שזורקים לתוכו אשפה ויש בו דברים שאינם ראויים למאכל בהמה, אסור לטלטלו בשבת כלל. ואם נתמלא ואין לו מקום אחר לשפך אשפה נוספת – מתר לפנות האשפה. ואף אם לא נתמלא, אך ריח סרחון נודף ממנו ומאוס לבני הבית – מתר לפנותו ואף להסזירו אחר כך לבית.

ואם היה הפח עשוי מחרס או עץ – אסור להסזירו אחר שהניחו מזדו, אלא אם כן נתן לתוכו מים, משום שהם בולעים את הלכלוך ונשאר בהם ממנו ומאוסים ביותר ואגב המים מתרים שוב בטלטול, ואם לא הניחו מזדו אין צריך לתן מים.

אבל שאר סוגי הפחים בדרך כלל נקים ולא נשארים מאוסים ובאמת אם גם הם מלכלכים מטלטלים אנגב המים. וכשייש שקית אשפה אין כל חשש.

לד. פדורים שבזמננו המיצרים מתחלתם לשם משחק, אין עליהם תורת מקצה, ומתר לתת אותם לקטנים לשחק בהם על קרקע מרצפת שבבית או על השלחן.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תטהר ליבנו לעבדך באמת

יז' טבת

לה. בִּשְׂרָה, בֵּין נִמְלַח וּבֵין לֹא נִמְלַח (אֵלֶּא שֶׁהוֹדַח), אֲפִלוּ
הוּא קִפּוּא שְׂיִכּוּל לְהַפְּשִׁירוֹ וּלְאֲכָלוֹ – מִתֵּר בְּטִלְטוּל, בֵּין
שְׂרָאוּי לְמֵאֲכַל עַל־יַדֵּי הַדְּחָק. לְפִיכָּה, מִקְפִּיא שֶׁהִתְקַלְקַל
בְּשַׁבַּת, יְכוּל לְהַעֲבִיר הַבִּשְׂרָה לְמִקְרָר שֶׁל הַשְּׂבָנִים.

לו. אֲסוּר לְהַנִּיחַ אָבֹן בְּסִמּוּךְ לַדֵּלֶת כְּדֵי שֶׁלֹּא תִזְוֶה אָנָּה
וְאָנָּה, אֵלֶּא אִם כֵּן מִיַּחְדָּה בְּעָרֵב שַׁבַּת לְצַרְךָ זֶה. וְדֵי
לְיַחְדָּה לְשַׁבַּת אַחַת, וְדוֹקָא בְּאוֹפֵן שֶׁהִדְרָךְ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
בְּאָבֹן זֶה לְמַטְרָה זֶה, כְּגוֹן לְהַנִּיחָה סִמּוּךְ לַדֵּלֶת וְכִיּוֹצֵא בּוֹ.
אֲבָל דְּבַר שְׂאִין דִּרְכּוֹ בְּכָה, כְּגוֹן שְׂרוּצָה לְפִתּוּחַ הַפְּרִז בְּאָבֹן
אוֹ לְהַנִּיחַ עַל גְּבֵי דַפִּים שֶׁלֹּא יַעוּפוּ – צָרִיךְ לְיַחְדּוֹ לְכָה
בְּעָרֵב שַׁבַּת לְעוֹלָם. וְאִם הַשְׁתַּמֵּשׁ אֲפִלוּ פַּעַם אַחַת בְּיָמֵי
הַחַל בְּדַבֵּר שְׂדִרְכּוֹ בְּכָה – אֵין צָרִיךְ יַחּוּד.

יהי רצון שבזכות הלימוד יחזרו כל עם ישראל בתשובה

יח' טבת

לז. אין עושין גרף של רעי לכתחלה, דהינו להביא דבר שעתידי להמאס, ואחר כך יצטרך לטלטלו משם, כגון האוכלים פצוחים וכדומה, לא יניחו את הקלפות לבדם אלא גרעין אחד או שנים טובים, או שישומו בתוך כלי ויטלטל אגב הכלי, ואם עבר ועשאו ללא האפנים הנזכרים – מתר להוציאו.

לח. שבת ונטל מקצה מחמת גופו, לכתחלה יניח מיד מיניו. והמקל להניחו במקום שרוצה, יש לו על-מי לסמוך.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תצליח את לומדי התורה בכל מעשיהם

יט' טבת

ה. מקצה מחמת אסור

לט. דבר שהיה אסור בטלטול כל-זמן בין השמשות, דהינו משקיעת החמה עד צאת הכוכבים (משך 13.5 דקות), מחמת אסור שהיה עליו – אסור לטלטלו במשך כל-השבת, אפלו אם הוסר הדבר האסור בטלטול. שומבין שהקצה בטלטול כל-זמן בין השמשות – הקצה מטלטול לכל-השבת בלה.

לפיכך, גר שמן שהיה דולק בערב שבת כל-זמן בין השמשות, אף-על-פי שקבה במשך השבת – אסור לטלטל את הפלי ואת השמן הנותר בכוס.

מ. אסור לטלטל דבר שהיה אסור בטלטול כל-זמן בין השמשות וקא בדבר שהאדם דחה והקצה אותו, כגון

גר שהדליקו. אבל דבר שנדחה מטלול על ידי שמים –
אם נעשה ראוי במשך השבת, מתר בטלול.

לפיכך, בהמה שנשחטה בשבת לחולה שיש בו סכנה,
מתר לבריא לטלול הבשר אף שלא לצורך החולה. שאף
שבזמן בין השמשות היתה הבהמה מקצה פשאר בעלי
חיים, מכל-מקום, הקצאתם היתה בידי שמים.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לקיים את רצון ה' כרצונו

כ' טבת

מא. פרות שנשחרו מן האילן בשבת והיו אסורים בטלטול כל־זמן בין השמשות, מחמת קצירה, אף שאין אסורם נגדם על־ידי אדם אלא על־ידי שמים – אסור לטלטלם ולאכלם בשבת. כיון שבידי האדם ללקט הפרות מערב שבת ולא עשה כן, הרי כאלו דחאם והקצם בידיים.

ו. מקצה מחמת מצוה

מב. דבר שהקצה לצורך מצוה, כגון גויי ספה שהקצו לנאות את הספה – אסור לטלטלם בשבת ויום־טוב של סבות, אפלו לצורך גופם או מקומם. וכן הדין בהדס לולב וערבה שהקצו למצות לולב, שאסור לטלטלם בשבת סבות וכן ביום־טוב סבות אחר שקיים מצות לולב והצניעם. אבל בחל־המועד, אף־על־פי שאסור

להשתמש בהם לצרכיו – מתרים בטלטול. אבל אתרוג
 שהקצה למצות לולב, מתר לטלולו ככל-הפרות.
 שמאכילה לבד הקצהו, ולא מלהריח בו, שכן לא תתבטל
 המצנה אם יריח בו.

(ומכל-מקום, נכון לא להריח בו בימי ספות, שיש ספק
 בברכתו עתה. ואם רוצה יברך: "הנותן ריח טוב בפרות"
 על פרי אחר ויריח בו).

יהי רצון שבזכות הלימוד גדון כל יהודי לכף זכות

כא' טבת

מג. גויי סכה שֶהתְּנָה עֲלֵיהֶם מְעַרְב יוֹם-טוֹב וְאָמַר: "אֵינִי בּוֹדֵל מֵהֶם כָּל-זְמַן בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת שֶׁל שִׁבְעַת יְמֵי הַחֹג".
או שֶׁאָמַר:

"הֲרִינִי מִתְּנָה עֲלֵיהֶם לְאֲכָלֵם וְלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם מְתֵי שְׂאֲרָצָה" – מִתֵּר לְהַנּוֹת מֵהֶם וּלְטַלְטֵלֵם בְּאַיִזָּה זְמַן שְׂרָצָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִקְצוּ לְמִצְוֹת סְכָה. וְדוֹקֵא בְּלִשׁוֹנוֹת הַנִּ"ל.

אָבֵל אִם אָמַר: "הֲרִינִי מִתְּנָה עֲלֵיהֶם לְאֲכָלֵם כְּשִׂיפְלוּ" – אֵינוֹ מוֹעִיל. שְׂפִינּוֹן שֶׁחָל עֲלֵיהֶם אִסּוּר מְקַצָּה בְּזְמַן בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת שֶׁעֲדִין לֹא נָפְלוּ, הִקְצוּ לְכָל-שִׁבְעַת הַיָּמִים. וְכֵן הֵדִין בְּהֶדֶם, שֶׁמוֹעִיל תְּנָאֵי לְהַרְיֵחַ בּוֹ.

אבל לולב וערבה נחשבים גם כן מקצה מחמת גופם, ואין מועיל תנאי להתיר טלטולם בשבת ויום-טוב, אלא להתיר תשמישם בחל המועד.

מד. שופר בראש השנה, תורת כלי עליו, ומתיר לטלטלו לצורך גופו, כגון לתקוע לאחרים או לצורך מקומו. אבל אסור להשתמש בו תשמישים שונים, כיון שהקצה למצותו.

יהי רצון שבזכות הלימוד תזכנו

להארת פנים ולגאולה ברחמים

כב' טבת

ז. בסיס לדבר האסור

מה. דבר המתיר בטלטול שמונח עליו דבר מקצה שאין לו שום היתר טלטול בשבת, כגון מקצה מחמת חסרון פיס, או מקצה מחמת גופו – נאסר הדבר בטלטול, ודינו כדין המקצה שעליו (בתנאים שנקבאר לקמן). וזהו הנקרא "בסיס לדבר האסור", כלומר, שהדבר המתיר נחשב כבסיסו של הדבר האסור – המקצה המונח עליו.

מו. אין דבר המתיר נעשה בסיס לדבר האסור אלא בתנאים הבאים:

א. שהדבר האסור הנח על-הדבר המתיר על-ידי בעליו, או אפלו על-ידי חברו מדעת בעליו, או אפלו שלא מדעתו, אבל הנח שם לטובתו.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשרה עלינו קדושתך ויראתך

כג' טבת

ב. שְׁהֵנַח בְּכֹנֶנָה עַל־דַּעַת שְׂיִהְיֶה מְנַח עָלָיו בְּשַׁבָּת,
וְאִפְלוּ לְמִקְצַת הַשַּׁבָּת כְּלַבִּין הַשְּׂמֻשׁוֹת. אָבֵל
אִם הֵנַח בְּכֹנֶנָה, אָבֵל לֹא חָשַׁב בְּפִרוּשׁ שְׂיִשְׂאֵר
מְנַח בְּשַׁבָּת, וְכַל־שֶׁנֶּן אִם חָשַׁב לְקַחְתּוֹ – לֹא
נַעֲשֶׂה בְּסִיס לְדַבֵּר הָאֶסוּר. וְדוֹקֵא שְׂאִין דְּרַכּוּ
לְהִיּוֹת מְנַח שָׁם. אָבֵל אִם דְּרַכּוּ לְהִיּוֹת מְנַח שָׁם,
כְּגוֹן כְּסָף שֶׁדְּרַכּוּ לְהִיּוֹת מְנַח בְּאַרְנָק, אִף שְׂלֵא
חָשַׁב שְׂיִהְיֶה מְנַח שָׁם בְּשַׁבָּת – אִם לֹא הוֹצִיאוּ
קִדְּם שַׁבָּת, נֶחֱשָׁב בְּסִיס לְדַבֵּר הָאֶסוּר.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נשמור עינינו וליבנו מלחטוא

כד' טבת

ג. דוֹקא שְׁהֵתֵר מְשִׁמֵשׁ לְאָסוּר, כְּגוֹן מְנִיחַ מְעוֹת עַל-שְׁלֶחַן לְשִׁמְיֵרְתָם. אָבֵל אִם הִדְבָּר הָאָסוּר הֵנַח עַל גְּבִי דְבַר הַמֵּתֵר לְשִׁמֵשׁ לְדְבַר הַמֵּתֵר, כְּגוֹן הַטּוֹמֵן פְּרוֹת בְּתֵבֵן הַמְקַצָּה, שְׁהֵתֵבֵן הָאָסוּר מְשִׁמֵשׁ לְפָרֵי הַמֵּתֵר – אֵינוֹ דִין בְּסִיס. וְכֵן הַמְנִיחַ אָבֵן עַל דְבַר מְסִים שְׁלֵא יָזוּז, שְׁאֵין נַעֲשֶׂה בְּסִיס.

ד. דוֹקא אִם יֵשׁ לְדְבַר הָאָסוּר חֲשִׁיבוֹת מְסִימַת. אָבֵל אִם אֵין לוֹ חֲשִׁיבוֹת, כְּגוֹן קְלָפוֹת וְכִיּוֹצֵא בָהֶם עַל הַשְׁלֶחַן – אֵינָם עוֹשִׂים אֶת הַמֵּתֵר לְבְּסִיס.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לשמור את פינו ולשונונו

כה' טבת

מוז. אם הניח דבר האסור על-גבי דבר המתיר מפני שאין לו מקום אחר להניחו שם – אינו נעשה בסיס לדבר האסור ומתיר בטלטול.

מח. אם דבר ההתיר נעשה בסיס לפי התנאים דלעיל אסור לנער דבר האסור שעליו בשבת. וכן אם נלקח הדבר האסור מעל גבי הדבר המתיר במשך השבת אסור לטלטל הדבר המתיר כל-השבת, אפלו שפעת הדבר האסור אינו עליו. ודוקא שהיה הדבר האסור עליו כל-בין השמשות, אבל אם לא היה עליו כל-זמן בין השמשות אלא חלק ממונו, או שהושם אחר בין השמשות (פגון על-ידי אינו יהודי) מתיר לטלטלו אחר שהוסר הדבר ממונו, כי אין מקצה לחצי שבת. אבל בעודו עליו – אסור.

יהי רצון שבזכות הלימוד נאהב כל אחד מישראל באמת

כו' טבת

מט. דבר מותר שמונחים עליו שני דברים, האחד מותר בטלטול והשני אסור בטלטול, כגון מגרה שיש בה מעות וגם דבר המותר, ורוצה להכניס או להוציא ממונה הדבר המותר – זהו הנקרא בסיס לדבר המותר והאסור. ואם הדבר המותר שעליו חשוב בעיני בעליו יותר מהדבר שאסור שעליו – אינו נעשה בסיס לדבר האסור. אבל אם הדבר האסור חשוב יותר מהדבר המותר שעליו – נחשב בסיס לדבר האסור. ואם חשיבותם שוה בעיניו – המקל לטלטל את הפלי שמונחים עליו הדבר האסור והמותר – יש לו על מה לקסוד.

יהי רצון שבזכות הלימוד תפר

עצת אויבנו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו

כז' טבת

ג. בכל-מקום שדבר המותר לא נעשה בסיס לדבר האסור המנח עליו, מותר לטלטל את הדבר המותר בתנאים הבאים:

א. אם צריך לדבר המותר כדי להשתמש בו בשבת.

ב. אפלו אין צריך להשתמש בו, אבל חושש שמא יתקלקל ורוצה לפנותו למקום אחר – מנער הדבר האסור על-ידי הטיית ונענוע הדבר המותר לצד אחד.

אבל אסור לטלטל ישירות הדבר המותר בעוד הדבר האסור עליו, אלא אם כן חושש שאם ינערו יתקלקל הדבר האסור.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשמור את חיילנו מכל רע

כח' טבת

ח. בטול כלי מהיכנו

נא. אסרו חכמים לבטל כלי מהיכנו בשבת, דהינו לתת בשבת חפץ שהוא מקצה על חפץ שאינו מקצה, שעל-ידי כך מבטל הכלי ממצבו הקודם שהיה מוכן וראוי לטלטול. לפיכך ביצה שנולדה בשבת – שהיא אסורה בטלטול – אסור לתת כלי תחת התרנגולת שתטיל הביצה לתוכו.

במה דברים אמורים? כשנותן הדבר המקצה בכלי על דעת שישאר שם כל-היום וגם הוא דבר חשוב, אבל אם נותנו לשעה קלה ואינו דבר חשוב כלל, כגון קלפות ועצמות – אין זה נחשב בטול כלי מהיכנו.

ומכל-מקום, אסור לטלטל את הכלי רק על-ידי שיניח בו חתיכת פת שאז יהיה מתר לטלטלו.

גב. אסור לטלטל מנורת חשמל או תנור חמום בעודם דולקים, משום בסיס לדבר האסור, (חוט הלהט שבהם).

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לזיווג הגון

כט' טבת

דין הקנה בשבת

א. אסור להקין משבת לחל, וכן אסור להקין משבת אחת לשבת הבאה, ואף דבר שאינו מלאכה רק טרחה בעלמא, כגון הדחת קערות וצלחות וכיוצא בהם. וטעם האסור: מפני שמזלזל בכבוד שבת, שטורח בשבת ליום אחר.

ב. מתר ללמוד בשבת גם דברים שצריך להם ליום המחרת, ודוקא בדברים שמתר ללמוד בשבת. לפיכך מתר ללמוד למבחן בתורה וכיוצא בזה שיערך אחר השבת, אבל לא למבחן במקצועות חל שאסור ללמוד בהם בשבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד יושפע עלינו שפע גדול

א' שבת

ג. לא יאמר אדם בשבת: אלקי ליטן כְּדֵי שְׁלֵא אֶהְיֶה עֵיף בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאוֹכֵל לַעֲשׂוֹת מְלֵאכָתִי אוֹ לְלַמֵּד. אֲבָל מִתֵּר לִישֵׁן בְּשַׁבָּת גַּם אִם כָּל־כּוֹנְנָתוֹ לְהִיּוֹת גַּעזֹר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁהֲרִי אֵינּוּ נִכְרַשׁ עֲשׂוּשָׁה כֵּן לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת מִשׁוּם שִׁישׁ תּוֹעֵלֶת לְשִׁנְתוֹ בְּשַׁבָּת עֲצָמָה.

ד. מִתֵּר לְהַדִּיחַ כְּלִים בְּשַׁבָּת לְצַרְךָ הַיּוֹם. וְאִם יֵשׁ לוֹ מַעֲרַכַת כְּלִים נִקְיָה שְׂאֵפְשֶׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְצַרְךָ שַׁבָּת, רְאוּי לְהַחֲמִיר שְׁלֵא לְהַדִּיחַ כְּלִים בְּשַׁבָּת. (אך יֵשׁ הַסּוֹבְרִים שְׂמִי שְׂרָגִיל בְּכָל הַשְּׁבוּעַ לְהַקְפִּיד שְׁלֵא יִשְׂאָרוּ כְּלִים מְלַכְלָכִים בְּכִיּוֹר, וְקִיּוּמָה שֶׁל עֲרַמַת כְּלִים מְלַכְלָכֶת בְּכִיּוֹר בְּמוֹשָׁךְ שְׁעוֹת רַבּוֹת פּוֹגַעַת עֲבוּרוֹ בְּכַבּוּד הַשַּׁבָּת, לְמַרְוֹת שֶׁעַד צֵאת הַשַּׁבָּת לֹא יִצְטָרֵךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכְלִים הַלְלוֹ, רְשָׂא לְשַׁטֵּף אוֹתָם כְּדֵי שְׁבִיתוֹ יִהְיֶה מְסֻדָּר לְכַבּוּד שַׁבָּת, פְּנֵה"ל).

יהי רצון שבזכות הלימוד תחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה

ב' שבת

ה. אחר סעודה שלישית אסור להדיח את הכלים, שהרי אין לו צורך בהם אלא למוצאי שבת. אך מותר להסיר את כלי הסעודה מן השלחן, וכן לנקות את השלחן, כדי שהחדר יהיה נקי ומסדר כל-זמן שנשארים באותו חדר.

וכוסות מותר להדיח אפילו אם סיים סעודה שלישית, שאין זמן קבוע לשתייה, וכל-היום ראוי לשתות בהם, ואף שאינו יודע אם יצטרך להם.

ו. באופן שאסור להדיח את הכלים, אסור גם למלאתם במים כדי להקל על הדחתם במוצאי שבת. ומכל-מקום מותר להניחם בכיור אף שיודע שהכיור יתמלא מים על-ידי שמוש בכרוז לצרכים שונים, כגון לשטף פרות וכיוצא בהם, כיון שאינו טורח במיוחד למלאתם מים.

וְאִם חוֹשֵׁשׁ שְׂיִדְבְּקוּ שְׂיָרִי מֵאֲכָל בְּדַפְנוֹת הַכְּלִים וַיִּקְשֶׁה
לְהַדִּיחֵם, מִתֵּר לְמִלְאֲתָם בְּמַיִם, אֲךָ לֹא יֵאמַר שְׂעוֹשֶׂה כֵּן
לְצַרְדָּה הַדְּחָתָם בְּעָרֵב.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לשמור פינו ולשוננו

ג' שבת

ז. אף־על־פי שאסור להדיח הפלים מסעודה שלישית, מתר להניחם בתוך המדיח פלים ללא הפעלה, אך לא יסדרם בדרךפו בחל.

ח. מאכלים ומשקים שאין דעתו לאכלם בשבת, מתר להחזירם למקרר, ובפרט אם יש חשש שהמאכלים יתקלקלו אם לא יחזירו למקרר.

ט. אסור לגלל ספר תורה בשבת כדי להכינו לקריאה בימי החל.

י. מתר לקפל השמיכות ולסדר המטות בליל שבת לשבת, אבל לא משבת למוצאי שבת. ואם המטה עומדת במקום שעוברים שם בשבת – מתר לסדרן, מפני כבוד שבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמוע בשורות טובות

ד' שבט

דין אמירה לגוי

א. כל-דבר שאסור לישראל לעשותו בשבת – אסרו חכמים לומר לנכרי אפלו לפני שבת כדי שיעשהו לישראל בשבת, בין שיעשה לו בחנם בין בתשלום, ואפלו מלאכות האסורות מדרבנן. וטעם אסור זה – כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניו ויבא לעשות מלאכה בשבת בעצמו.

ב. וכן אסור לרמוז לנכרי בשבת בלשון צווי שיעשה מלאכה בשבילו, אפלו אם רמוז בידיו או בראשו או על-ידי פתק שכתב בערב שבת. אבל רמוז שאינו בלשון צווי, אלא דרך ספור דברים – מתר אפלו בשבת עצמה, וכגון שאומר לו: "הנר אינו מאיר יפה", ושומע הנכרי ומתקנו.

וְדוֹקָא שְׂאִין הַנָּאָה יְשִׁירָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן בְּאוֹפֵן שְׂיָכוֹל
לְקַרְא לְאוֹר הַמְּנוּרָה אוֹ הַנֵּר בְּדַחֵק, וְהַנְּכָרִי שֶׁפֶר וְתִקָּן
הַנֵּר בְּשִׁבְלֵוֹ. אָבֵל בְּלֹא הֶכִי, אָסוּר.

לְפִיכָּה, אִם אַרְע קָצֵר חֲשָׁמְלִי בַּבַּיִת, וַיֵּשׁ שָׁם נִרוֹת שְׂיָכוֹל
לְהַנּוֹת קֶצֶת לְאוֹרָם – מִתֵּר לְרִמּוֹז לְנְכָרֵי דְרָדָּה סְפוּר
דְּבָרִים, כְּגוֹן: "אֵין אוֹר הַנִּירוֹת מִסְפִּיק". וְכַשֵּׁיִדְלִיק הַגּוֹי
הַחֲשָׁמֶל, מִתֵּר לְהַנּוֹת מְאוּרוֹ אֶפְלוֹ לְאַחַר שֶׁכָּבוּ הַנִּירוֹת.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לחיות ללא כעס

ה' שבט

ג. דָּבַר נְשִׂאֵינוּ אֶסוּר מֵצַד הַדִּין, אֲלָא מֵצַד חֲמִרָה וְחִסְדוֹת — מִתֵּר לֹאמַר לְגוֹי לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת לְצַרְךָ הַיִּשְׂרָאֵל.

ד. נִכְרֵי הַבַּיִת לַעֲשׂוֹת מַעֲצָמוֹ מִלְּאֲכָה הָאֶסְוֶרָה בְּשַׁבָּת לְצַרְךָ הַיִּשְׂרָאֵל בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵל, צְרִיכִים לְמַנְעוֹ מִלַּעֲשׂוֹת הַמְּלֵאכָה בְּשַׁבָּת.

ה. מִלְּאֲכָה שְׂאִסְוֶרָה מִן הַתּוֹרָה, אֵין לֹאמַר לְנִכְרֵי לַעֲשׂוֹתָהּ אִף בְּמָקוֹם מְצֻוָּה. אֲבָל מִלְּאֲכָה שְׂאִסְוֶרָה מִדְּרַבָּנָן, יֵשׁ לְהַקֵּל לֹאמַר לְנִכְרֵי שְׂיַעֲשֶׂנָהּ בְּמָקוֹם מְצֻוָּה אוֹ בְּמָקוֹם שְׂיֵישׁ מְקַצֵּת חֵלִי, אוֹ בְּמָקוֹם צַרְךָ גְּדוֹל.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לזרע של קיימא

ו' שבת

ו. במקום מצוה של רבים מתר לומר לנכרי בשבת שיעשה לצרף ישראל אפלו מלאכה האסורה מן התורה. ולכן, אם ככה החשמל בבית הפנסת באמצע התפלה בליל שבת או בליל יום הכפורים, מתר לומר לגוי שיידליק את החשמל (עדיף בשנוי). וטוב לעשות כן על-ידי שיאמר לנכרי שיאמר לנכרי חברו שיעשה כן.

ז. מתר לומר לנכרי לעשות בשבת מלאכה אפלו שאסורה מן התורה לצרף חולה אף אם אין בו סכנה, ובלבד שיהיה חולה שנפל למשכב, ולא מי שסובל ממחוש בעלמא. ולכן בימי הקר שיש צרף להפעיל תנור חמום לצרף החולה הנזכר שנפל למשכב, מתר לומר לגוי שיידליק את התנור בשבת.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לחיים טובים

ז' שבת

ח. מלאכה שאסורה מן התורה אסור לומר לגוי שייעשה אותה אפלו במקום הפסד מרבה. ולכן מי שיש לו סחורה ברשות הרבים וחושש שתפסד מפני הגשמים, לא יאמר לגוי שיכניסה לבית, בין שאסור מהתורה להכניס חפץ מרשות הרבים לרשות היחיד, אלא יאמר: "כל־המציל אינו מפסיד".

אבל באסור דרבנן, במקום הפסד מתר לומר לגוי בפרוש, וכגון שיש לו סחורה ברשות שהיא פרמלית, מתר לומר לגוי להכניסה, בין שהאסור להכניס חפץ מפרמלית לרשות היחיד הוא מדרבנן, ובמקום הפסד התירו.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח רפואה שלימה לכל חולי עמך

ח' שבת

ט. מתוך לומר לנכרי לחלב בהמותיו בשבת, שבמקום צער בעלי חיים לא גזרו חכמים אסור אמירה לנכרי.

י. ישראל שאמר לנכרי לעשות לו מלאכה בשבת במקרה האסור לומר לגוי – אסור לו להנות מאותה המלאכה בשבת, אך מתוך להנות ממנה במוצאי שבת אחר שיעבר זמן שייספיק לעשות אותה מלאכה אחר צאת השבת (וזהו הנקרא "בכדי שיעשו").

וכן אם עשה הנכרי מלאכה מעצמו לצורך הישראל, הדין כן.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה כל עמך ישראל לשמור שבתות כהלכתן

ט' שבט

מלאכות המסתימות בשבת

א. מתר להתחיל במלאכה בערב שבת אפלו סמוך לכניסת השבת אף שהמלאכה תגמר בשבת מאליה, שלא נאסר עלינו לעשות מלאכה אלא בעצומו יום, ולכן מתר במה שנעשה בשבת מאליו. לפיכך מתר לפתח מים לגנה מערב שבת, והמים הולכים ומשקים את הגנה במשך השבת.

ב. וכן חיל שהביא בגדיו סמוך לכניסת השבת וצריך הבגדים מיד במוצאי שבת, מתר לתת בגדיו לתוך מכונית כביסה אוטומטית בערב שבת סמוך לשקיעת החמה ולהפעילה, והיא מכבסת והולכת ביום השבת ונפסקת באופן אוטומטי. ואף שמושמיעה קול במשך השבת, מתר.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשלח פרנסה טובה לעמך ישראל

י' שבט

ג. מתר לערף שעון שבת בערב שבת כדי שיכפה החשמל בערב שבת וידלק שוב בשבת בבקר.

ד. אסור להדליק מערב שבת רמקול כדי לדבר בו בשבת, שיש בזה אסור מבעיר ומכבה בשבת.

(ואם אין שם חוט להט האסור מדרבנן משום עבדין דחול, פנה"ל).

יהי רצון שבזכות הלימוד

תשכין אהבה שלום וריעות בבתי עמך ישראל

יא' שבת

דין מווליד בשבת

א. אסור לתן בשבת ריח טוב על גבי מטפחת וכדומה, משום שמוליד ריח בבגד.

אבל מתר לתן ריח טוב על גופו, כגון על פניו, ידיו ושערו, שאין הריח מתקיים אלא לפי שעה, מפני שהזעה מעבירתו.

ב. מתר להניח אתרוג על גבי מטלית או בגד בשבת וביום טוב, ואף-על-פי שהאתרוג נותן בהם ריח טוב, מאחר שאינו מתפונ לקד.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תטהר לבנו לעבדך באמת

יב' שבת

ג. מתר לתת מי ורדים ותבלין לתוך אכלים ומשקים בשבת, הואיל וכוננתו להטעימם ולהכשירם יותר לאכילה. ומים העומדים לרחיצה, אסור לתן לתוכם ריח טוב.

ד. אסור בשבת לרסק שלג או קרח, פלומר, לשברם לחתיכות דקות כדי שיזובו מהם מים, כיון שגראה כבורא ומוליד את המים, ודומה למלאכה. אבל מתר לתת שלג או קרח לתוך פוס שיש בה מים או שאר משקה כדי לצננו, אף-על-פי שנמוחים שם.

וכן מתר לתנם בחמה בתוך פוס ריקה כדי שיזובו מימיהם. שמכיון שנמוחים מאליהם ואינו מוליד מים בידיים — לא אסרו (וכן מנהג ספרד להקל בזה. ולמנהג אשכנז,

לפתחלה יש להחמיר שלא להפך מאכל קרוש לנוזלי על ידי
חמום, ובשעת הצורך אפשר להקל. פנה"ל יב, יב).

ומתר לשבר ארטיק וכיוצא בו לחתיכות דקות, תוך כדי
אכילתו, מפני שאינו מתפון לצורך מימיו.

יהי רצון שבזכות הלימוד

ירונו עם ישראל נחת של קדושה מילדיהם

לשמור שבת? תלמדו מדיזינגוף!

הרב ישראל מאיר לאו שליט"א, הרב הראשי לישראל לשעבר: בתי מסחר פתוחים 365 ימים בשנה הופכים את עם הספר לעם של תגרנים שכל חיייהם מהוים מרוץ בלתי נלאה אחר הכסף.

השבת היא המתנה המפלאה שקבלנו בעשרת הדברות והענקנו לאנושות כלה. רבים מבני עמנו מסרו את נפשם על קדשת השבת, וערדו שראוי למות למענו, ראוי בנדי גם לחיות עבורו.

אפלו במדינות המתקנות ביותר פתוחים בתי-העסק ששה ימים בשבוע בלבד, והמרוץ אחר הכסף נעצר ליום אחד מדי שבוע. והנה נזדמנה לנו סגית עבודות הרפכת בנתיבי אילון בשבת. בסופו של דבר הכרע פי יתקימו רק עבודות שהן בגדר "פקוח נפש" בשבת, ואלו שלא – ידחו.

אכן, "פקוח נפש" זה ענגן חשוב מאד ליהדות, אבל צריך לדעת האם באמת מדובר ב"פקוח נפש". יש לי הרגשה בענגן זה שאנחנו אוחזים במקל בשני קצותיו. ההחלטה שבה דנה בימים אלה ועדת המנכ"לים, במטרה לעגן בחק פתרון כזה או אחר המאפשר פתיחת עסקים בשבת, היא פתח למדרון חלקלק. היום – רחובות מרפזיים; מחר – העיר בלה. היום – חנויות מזון; מחר – בתי-מסחר מפל סוג שהוא. היום – תל-אביב-יפו; מחר – מדינת ישראל בלה. הלואי ואתבדה. אין ספק כי כל החלטה היא הסטורית והרת גורל.

יש לחשב גם על בעלי המכלות הקטנות שפרנסתם מקפחת כליל באשר מוחללי השבת מספקים את מצרכי המזון בימי שבת ויחג. יש לחשב גם על היהודים הרבים

שהנם שומרי שבת ומועד ולא יוכלו לעבד במאות העסקים שיפתחו בשבת. זו אפלה חמורה והדרת הצבור הדתי מהשתלבות במעגל התעסוקה.

עירית תל־אביב

מודעה עירונית מס' 36

נגד חלול שבת בפרהסיא

מעד במות צבוריות, ובתוכן במת המועצה העירונית, פנו כמה וכמה לצבור התל־אביבי בבקשה ובדרישה נמרצה להמנע מחלול שבת בפרהסיא, דבר הפוגע ברגשות הצבור החרדי שבעיר וכן בשמה הטוב של תל־אביב כעיר עברית טהורה.

לענין הענין הרביעי רק נזכר. אני שרים לחלול שבת בפרהסיא מזהר בזהר עני העשה. מזהר בזהר הנמסרת כרב שאון וחיונה כרחובות העיר באפריקה אפנים וכו' הפעמים גם ליד בת־הכנסת בשעת התפלה גם כמה מבתי הקפה שבעיר-ביתר אלה טעל ששת הם- אינם ששירים על חמיה אשר שמה להם העיריה ונחנים חרות נמורה במקף ובממטר כמשת חלול.

המנע הזה מכאן ועולה מאחר לא רק את החרדים כי אם כל איש החוצה לראות בתל־אביב עיר ואם בישראל וירשתם של מרכזי החרות בטולה אשר נחרקו מתוכן ומטמורת יתדות.

עירית תל־אביב פנתה אפוא שוב לעמדה התיישבותית והתעוררה מקרוב בא-ישיבות מיום איום וירעום אולי את מנהגי העיר הוותיקה ומבקשת להגן כמורה ששבת וישמור עליה מחלולת גם בלי ישיבה וענין.

ואלה הם דרישותינו לצבור:

- א. האנטובוסים הצבוריים- גם אלה השייכים למושבות- מתבקשים לא לנסוע כרחובות תל־אביב בימי שבת וחגים.
  - ב. כל התנועות ובתי השעשועים צריכים להיות סגורים מערב שבת עד מוצאיה. המסעדות ובתי הקפה יכולים להיות פתוחים רק בשעות הקבועות ע"י העיריה בהסכם עם הרבנות הראשית- כפי המפורט בחוק העניור על אודות שמירת השבת שתקבל את אחד ע"י מועצת העיריה.
  - ג. כל בעלי האוטובוסים הפרטיים והאני-הנוע מתבקשים לא לנסוע בעיר בימי שבת וחג.
  - ד. גם בעלי עגלות ואוטובוסים פרטיים מתבקשים לא לעבור לפני בתי-הכנסת בשעת התפלה בשבת וכיוצא-בזה.
- זכרו כי השבת היא אות הסולידריות הלאומית הנפלאה ביותר מדור דור, וכל הפוגע בה - באחדות ישראל הוא פוגע.

אנו מקיים כי הצבור המבוגר והתרבותי של עירנו יבין וישים לב לבקשתנו זו, ולא יגרסו למריבות אחרים ומדנים בלתי-רפוססיים הנגרמים ע"י חלול השבת בפרהסיא.

שמרו על השבת והיא תשמור עלינו !

מי דינגוץ

י"ב יום תמוז
עירית תל־אביב

יום שבת 28 תמוז
1977

1977
1977

1977

לבי נתון לאלפי הילדים הנאלצים להפרד מאבא ומאמא ביזום החופשי מבית-הספר בשבתות ובחגים, פי ההורים הולכים לעבודה למלא את פיסיהם של בעלי המרכולים, במקום לשהות בזמן איכות עם ילדיהם.

ראשוני תל-אביב-יפו טפחו דפוס התנהגות מכבד, כראוי למסרת עמנו. הפותרת במודעה עירונית מס' 36 מטעם עירית תל-אביב היא: "נגד חלול שבת בפרהסיא". המודעה (משנת תרצ"ג) חתומה על ידי מאיר דיזנגוף, ראש העיר הראשון, ובה החלטה הקובעת כי "כל החנויות ובתי השעשועים צריכים להיות סגורים מערב שבת עד מוצאיה".

"זכרו", פותב דיזנגוף (שלא היה איש שומר תורה ומצוות), "כי השבת היא אות הסולידריות הלאומית הנפלאה ביותר מדור ודור, וכל הפוגע בה באחדות ישראל הוא פוגע... שמרו על השבת, והיא תשמר עלינו". דיזנגוף לא היה שומר

מצוות. כמוהו גם אחד העם, שכתב: "יותר משישראל שמרו את השבת, שמרה השבת אותם".

ראש הממשלה הראשון שלנו, דוד בן-גוריון, אסר נסיעתה של רפכת בשבת בכל רחבי המדינה, מתוך הבנה ש"סטטוס קוו" – משג לטיני שאינו הלכתי – חייב להשמר. בפרשנות שנקבעה "סטטוס קוו" הוא מקסימום יהדות ברשות הרבים ומינימום התערבות ברשות היחיד. זה גם ההבדל בין תחבורה צבורית בשבת ותחבורה פרטית בשבת. לפחות את זה צריך לשמור, שכן הדפוס של מדינה יהודית הולך ומתפרסם בצורה מעוררת דאגה של ממש.

כאז היתה העיר העברית הראשונה, ובכך שמושה חיל חלוץ לערים רבות בישראל. אנא, שיתו לבכם לדברים, ואל תתנו יד להרס השבת והמועדים.

יג' שבט

דינים השייכים לחולה בשבת

היות וסימן זה רבו פרטיו וכתבנו בקצרה, יש לשאל מורה הוראה בכל-ענין.

(* ישנם ארבעה חלוקי דינים:

- א. חולה שיש בו ספנת נפש או חשש לספנת נפש.
- ב. חולה שאין בו חשש ספנת נפש אבל חלה באחד מאבריו, ויש ספנה או חשש ספנה לאותו אבר שלא ישוב לאיתנו כבתחלה אם לא יטפלו בו בשבת.
- ג. חולה שאין בו אפלו חשש ספנת אבר, אבל נפל למשקב מחמת חליו, או שנגחלה כל-גופו.
- ד. חולה שיש לו מחוש באחד מאבריו, אבל אין חשש

סַכְנָה בְּאוֹתוֹ אֶבֶר וְלֹא נָפַל לְמוֹשֶׁכֶּב, וְאִדְרָבָה, מִתְחַזֵּק
וְהוֹלֵךְ בְּבִרְיָא. וּנְפִרְטִים בְּעֵזְרַת ה'.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לגאולה השלימה במהרה

שבת היא מלְעֹק וּרְפוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא:

בעל השַׁפְּת אָמַת מְגוּר זִיע"א אֹמֵר:

כָּל מִצְוָה מִתְקַנֵּת אִיבָר אֶחָד שֶׁל הָאָדָם, אֲבָל הַשַּׁבָּת

מִתְקַנֵּת אֶת כָּל הַגּוּף בְּלוֹ!

יד' שבט

א. חולֵה שַׁיֵשׁ בו סְכַנַת נֶפֶשׁ או חֲשֵׁשׁ סְכַנַת נֶפֶשׁ

א. מְצוּהָ עַל כָּל־אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַצִּיל יִשְׂרָאֵל גָּדוֹל או קָטָן מִסְכַּנַת נֶפֶשׁוֹת או מִחֲשֵׁשׁ סְכַנַת נֶפֶשׁוֹת, וְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־מַה־שְּׁיִכּוֹל כְּדֵי לְהַצִּיל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְאִף כְּשֶׁהַדָּבָר כָּרוּךְ בְּעֵשִׂית מְלֹאכּוֹת הָאֲסוּרוֹת מִן הַתּוֹרָה בְּשַׁבַּת — מְצוּהָ וְחֻבָּה לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבַּת לְהַצִּיל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהַזְרִיז לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבַּת כְּדֵי לְהַצִּיל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, הֲרִי זֶה מְשַׁבַּח. וְאֲסוּר לְהִתְמַהֵמֵה בְּחֻלוֹל שַׁבַּת בְּמָקוֹם פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יח, ה):

"אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בְּהֵם", וְלֹא שְׂיִמוֹת בְּהֵם.

ב. בְּמָקוֹם שֶׁכְּרוּר שְׂעָרֶיךָ לְחַלֵּל שַׁבַּת לְהַצִּיל חַי אָדָם,

אין צריך לשאל את הרב אם מתר לעשות כן. והחולק לשאל את הרב על זה, הרי הוא פשוט דמים, חס ושלום. שאפשר שעד שילך לשאל את הרב, יסתכן החולה.

יהי רצון שבזכות הלימוד
נעשה נחת רוח לפניך תמיד

טו' שבט

ג. מחללין את השבת להצלת נפש מיישראל גם אם ברור שלא יועיל לו לחיות אלא שעה קלה, ואפלו אם גם זה בספק.

ד. אם הצריך לחלל שבת על חולה שיש בו סכנה, אין

צריך לעשות המלאכה בשנוי, אף אם אין הדבר גורם שוב חשש עכוב וספק ספנה. (וביולדת, שקאביה הם טבעיים ולא יגרם עכוב בלדתה, יעשה בשנוי כמה שאפשר. אבל אם על-ידי השנוי יחול עכוב בטפול היולדת, מצוה לעשות כדרךכו).

ה. מפה של חלל, דהינו כל-מפה פנימית שבחלל האדם, כגון כאב במעים או בכבד או בטחול, מחללים עליהם את השבת. ודוקא כשנחלה אחד האברים הפנימיים מחמת מפה וכיוצא בזה. אבל מחושים בעלמא אינם נחשבים מפה, ואין מחללין עליהם.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תצליחנו ברוחניות ובגשמיות

טז' שבט

ו. פאָשר מזנדמן מקרה של חלול שבת לצורך הצלת נפש, משתדלים שלא לעשות על-ידי נקרים וקטנים ונשים, אלא על-ידי ישראל גדולים ובני דעת.

ואם מצויים שם תלמידי חכמים, מצווה לכתחלה שיעשה חלול זה על-ידיהם. ומכל-מקום, אם הנקרי או האשה ממחים יותר ויודעים להציל טוב יותר ממי שעומד שם, או אם אין שם אלא נקרים ונשים – אין צורך לחפש ישראל גדול, אלא יעשו על-ידי נקרים או הנשים.

ז. כל-דבר שרופא אומר שצריך לעשותו לצורך רפואתו של החולה המסכן בשבת, צריך לצית לדברי הרופא, ואפלו הרופא אינו שומר שבת או נקרי.

וְאִם הַחֹלָה מְסַרְב לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ,
אָלֵא יֵשׁ לְשַׁכְנְעוֹ שְׁחֵלּוּל שַׁבָּת לְצַרְךָ הַצֵּלַת נַפְשׁ הוּא
מוֹצָה.

יהי רצון שבזכות הלימוד

יחזרו כל עם ישראל בתשובה

יז' שבת

ב. חולָה שׁיִישׁ בוּ ספֵּנת אָבֵר

ח. חולָה שׁאִין בוּ שׁוּם חֲשֵׁשׁ ספֵּנת נֶפֶשׁ אָבֵל חולָה
בְּאֶחָד מֵאֲבָרָיו, וַיֵּשׁ ספֵּנָה אוּ חֲשֵׁשׁ ספֵּנָה לְאוֹתוֹ אָבֵר
שְׁלֵא יָשׁוּב לְאִיתְנוּ כְּבִתְחִלָּה אִם לֹא יִטְפְּלוּ בוּ בְּשַׁבָּת,
וְאִין אֶפְשָׁרוֹת לַעֲשׂוֹת לוֹ צָרְכֵי רְפוּאָתוֹ בְּהִתֵּר בְּשַׁבָּת –
מִתֵּר לוֹמֵר לְנִגְרֵי לַעֲשׂוֹת עֲבוּרוֹ צָרְכֵי רְפוּאָתוֹ אֶפְלוּ אִם
יִצְטָרֵךְ הַנִּגְרֵי לַעֲשׂוֹת מְלֵאכָה הָאֲסוּרָה מִן הַתּוֹרָה.

לְפִיכֵךְ מִתֵּר לוֹמֵר לְנִגְרֵי לְהַסִּיעַ הַחולָה בְּמִכּוּנֵית לְבֵית
הַחוֹלִים, וְכֵן לְהַבִּיא מְרֻשׁוֹת הָרַבִּים תְּרוּפָה. וְכֵן מִתֵּר
לְבַקֵּשׁ מְרוּפָא נִגְרֵי לְכַתֵּב מְרֻשָּׁם לְצַרְךָ חולָה שׁיִישׁ בוּ
ספֵּנת אָבֵר, אִם אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל הַתְּרוּפָה מִבֵּית מְרַקְחַת
בְּלֹא מְרֻשָּׁם.

ט. מעקר הדין, חולה שיש בו סכנת אבר, אסור לישראל, ואפלו לחולה עצמו, לעשות עבור החולה שום מלאכה האסורה מן התורה בשבת.

ולכן אסור לישראל לעשות צלום רנטגן. ומכל־מקום מתר לישראל לעשות עבור החולה מלאכה האסורה מן התורה בשנוי, כגון לחיץ על המתג המפעיל את צלום הרנטגן במרפקו.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תצליח את לומדי התורה בכל מעשיהם

יח' שבת

י. מעקר הדין, חולה שיש חשש סכנה באחד מאבריו אם לא יטפלו בו עד מוצאי שבת, מתר לישראל לעשות עבוד דברים האסורים מדברי סופרים בשבת בלא שום שנוי מדרך חל, ואפלו אם אפשר לעשותם על ידי נגרי, ודוקא שצריכים לחולה למניעת סכנת אחד מאבריו, ולא רק כדי לשכך פאביו.

ולכן, במקום שרופא אומר בשבת שיש צורך לתן לחולה מיין פרות, וצריכים לסחט משאר פרות (חויז מזיתים וענבים) – מתר לו לסחט תפוזים, תותים ורמונים וכדומה אפלו לתוך כלי ריגון, שהרי סחיטה זו אסורה רק מדרבנן. וכן מתר לקחת תרופות אפלו רק לשכך פאביו.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לקיים את רצון ה' כרצונו

יט' שבט

יא. חולה שיש בו סכנת אבר – אם הרופא אומר שעל-
ידי סכנת אבר זו יכול לבא לידי סכנה פללית, שומעין לו
לחלל שבת אפלו במקלות מן התורה.

וכיום דעת הרופאים, שקמעט אין סכנת אבר בודד שלא
יהא פרוץ בה גם סכנה לכל-הגוף.

ולכן, כל שיש לחוש שהשאת האבר הפגוע בלי טפול
תגרום להתפשטות המחלה בכל-הגוף – מתר לחלל
שבת כדי לטפל בגוף הפגוע.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נדון כל יהודי לכף זכות

כ' שבט

ג. חוֹלָה שְׁנֵפֵל לְמִשְׁכָּב או שְׁנַחֲלָה כָּל־גּוּפוֹ

יב. חוֹלָה שְׂאִין בּוֹ חֲשֵׁשׁ סְפֵנֵת נֶפֶשׁ או אֶבֶר, אֲבָל נִפְל לְמִשְׁכָּב מִחֻמַּת חֲלִיו, דִּהְיֵנוּ שֶׁהִכְרַח לְשָׁכַב בַּמָּטָה, וְכֵן מִי שְׂיִישׁ לוֹ מִחוּשׁ שְׁמֻצָטֵעַר, עַד שֶׁחָלָה כָּל־גּוּפוֹ מֵאוֹתוֹ מִחוּשׁ – מִתֵּר לֹאמֵר לְנִכְרֵי לַעֲשׂוֹת עֲבוּרוֹ רְפוּאָה בְּשַׁבַּת אֲפֵלוֹ אִם יִצְטָרֵךְ הַנִּכְרֵי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה הַאֲסוּרָה מִן הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שְׁנֵתִבְאָר לְעֵיל לְעֵנֵן סְפֵנֵת אֶבֶר.

יג. חוֹלָה שְׂאִין בּוֹ סְפֵנָה אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל, וְאֲפֵלוֹ לְחוֹלָה עֲצֻמוֹ, לְחַלֵּל שַׁבַּת עֲבוּר הַחוֹלָה אֲפֵלוֹ בְּאִסוּר דְּרַבְּנָנוּ, וְדוֹקָא כְּדַרְכּוֹ. אֲבָל בְּשִׁנּוּי מִתֵּר.

(וּבְלִית בְּרַרְהָ, כַּאֲשֶׁר הַחוֹלָה נִצְרָךְ לְכָךְ מְאוֹד, מִתֵּר לְיִהוּדֵי לַעֲשׂוֹת עֲבוּרוֹ דְּבָרִים שְׂאֲסוּרִים מִדְּבָרֵי חֻמִּים. שְׂאִם לְמוֹשֵׁל

צָרִיכִים לְהִדְלִיק עֲבוּרוֹ אֶת הָאוֹר אוֹ לְכַבּוֹתוֹ, יַעֲשׂוּ זֹאת
בְּשָׁנוּי, בְּאַמַּת הַיָּד אוֹ בְּרִגְלָה, שְׁבֹאֲפֹן זֶה הָאִסּוּר מְדַבְּרֵי
חֻכְמִים. וְכֵן כְּאֲשֶׁר הַחֹלֶה זָקוּק לְהַפְעֵלֶת תַּנּוּר חֲמוּם אוֹ מִזְגָּן,
מִתֵּר לְהִדְלִיק אוֹתָם בְּשָׁנוּי, פְּנֵה"ל).

יהי רצון שבזכות הלימוד

תזכנו להארת פנים ולגאולה ברחמים

כא' שבת

יד. אף שאסור לחולה שנפל למושב לאכול בשבת דבר שהוא מקצה מפני שלא התר אסור דרבנן פדרכו, מכל-מקום מתר לקטן שנפל למושב לאכול בשבת דבר שהוא מקצה, אם הדבר דרוש לבריאותו.

טו. חולה שנפל למושב או נחלה פל-גופו, מתר לו להתרפאת בסממנים המרפאים, וכן לבלע גלולות רפואה, אם מוכנים אצלו מערב שבת, ואפלו בלא שום שנוי. אבל אסור להכניס בשבת בדרך שרגיל להכניס בחל, ואפלו אם אין הכנתם פרוכה באסור תורה או דרבנן, אלא יכין אותם בשנוי.

יהי רצון שבזכות הלימוד תשרה עלינו קדושתך ויראתך

"ולא נתתו ה' אלהינו לגויי הארצות. ולא
 הנחלתו מלכנו לעובדי אילים. גם
 במנוחתו לא ישכנו ערלים. כי לעמך
 ישראל נתתו באהבה. לזרע יעקב אשר בם
 בחרת":

רבי צבי אלימלך מדינוב בעל ה'בני יששכר'
 אומר, השבת מקפת בקלפות בני ישמעאל
 השובתים ביום ששי ובני עשו השובתים
 ביום ראשון, אבל שבת קדש הנמצאת
 באמצע מבטלת אותם.

כב' שבת

ד. חולֵה שׁיֵיש לֹו מִחוּש אָבֵל מִתְחַזֵק וְהוֹלֵךְ כְּבָרִיא

טז. חולֵה שׁיֵיש לֹו מִחוּש בְּאֶחָד מֵאֲבָרָיו, אָבֵל אֵין לֹו שׁוּם
חַשׁוּשׁ סְפִנָה בְּאוֹתוֹ אֲבָר וְגַם אֵינוֹ מִצְטָעֵר כְּל־כָּד, אָסְרוּ לֹו
חֻכְמִים כְּל־מֵה־שְׁהִתִּירוּ בְּשֵׁאֵר חוֹלִים שְׁהִזְכְּרוּ לְעִיל. וְכֵן
אָסְרוּ לֹו לְהִתְרַפֵּאת אוֹ לְשַׁבֵּךְ כְּאָבִיו עַל־ יְדֵי אֲכִילַת
וְשִׁתִּית אָבָלִים וּמִשְׁקִים וּמִיַּי סְמָמָנִים הַמְיֻחָדִים
לְרְפוּאָה, אוֹ עַל־ יְדֵי נְתִינָתָם עַל מְקוֹם הַמִּחוּשׁ.

וְהִטְעַם שְׁחֻשָׁיו חֻכְמִים – שָׂאֵם יִתְעַסֵּק בְּרְפוּאוֹת
בְּשַׁבַּת, שְׂמָא כְּשֵׁלֵא יִהְיוּ לֹו סְמָמָנִים שְׁחוּקִים מְעַרְב
שַׁבַּת, יָבֵא לְשַׁחֵק סְמָמָנִים בְּשַׁבַּת לְרְפוּאָה בְּחֻשְׁבוֹ
שְׁלִצְרָךְ רְפוּאָה מְתֵר.

יהי רצון שבזכות הלימוד נשמור עינינו וליבנו מלחטוא

כג' שבת

יז. לפיכך, אדם הסובל מנזלת או שעול, אסור לו להשתמש בטפות-אף או לקחת גלולות או טפות לשעול, אלא אם כן נחלש כלא-גופו או שנפל למשכב מחמת הנזלת והשעול. וכן אדם שחש בראשו, והוא מתחזק והולך כבריא, וגם אין לו חם למעלה מהרגיל אצלו, אסור לו לקחת גלולה או טפות להרגעת כאב הראש, אלא אם כן נפל למשכב מחמת כאב ראשו.

(לדעת הפנה"ל נתן להקל לקחת תרופות במקום צער. למעשה, כל זמן שהמחוש רק מטריד ולא גורם צער, נכון להחמיר ולא לטל תרופות שמייצרות בבתאי חרשת. אבל כאשר המחוש גורם צער, אפשר לטל אותו).

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לשמור את פינו ולשונונו

כד' שבת

יח. חולה שיש לו מחוש – אף-על-פי שאסור לו לקחת מאכלים ומשקים המיוחדים לרפואה שאין דרך בני אדם לאכלם ולשתותם, כדלעיל, מפל-מקום מתר לו לאכל לרפואתו אכלים ולשתות משקים שגם בני אדם בריאים דרכם לאכלם או לשתותם לתענוג או לחזק, בתנאי שיאכל וישתה בדרך ובצורה שבריאים אוכלים ושותים, ואף-על-פי שכל-פונתו להתרפאת בהם. לפיכך, החש בגרונו, אסור לו לגרגר גרונו במיץ לימון אפלו אם בולעו לבסוף. אבל מתר לו לאכל לימון או למצץ בפיו לימון, וכן מתר לו לאכל דבש או חלב, הואיל וגם בריאים עושים כן לתענוג.

יהי רצון שבזכות הלימוד נזכה לעשות רצונך בלבב שלם

כה' שבט

יט. רפואה שאין דרך לעשותה בסממנים, כמו בגלולות או טפות או זריקות, וגם אין דרך לעשותה באכלים ומשקים, אלא בידי או בכלי, מדברים שאינם דומים לסממנים – מתר לעשותה בשבת בידי או בכלי, אם יש לו צער. ולא גזרו חכמים שמה יבא לשחק סממנים לצורך רפואה אחרת שדרךה בסממנים, כיון שאין דברים אלו דומים לסממנים.

לפיכך, אדם שנתפס גבו או צנארו ומצטער בזה, מתר לו לעשות עסוי בגבו או בצנארו בנחת. ומכל-מקום, אסור לתת מטלית רטבה על גבו או צנארו.

(לדעת הפנה"ל, אסור להעניק בשבת עסוי מקצועי למי שסובל ממחוסים בגבו או באיברים אחרים, שהואיל ויש לקאבים אלו

טפול בגלולות או משחות, הרי זה בכלל גזרת חכמים שלא לעסק ברפואות בשבת. בנוסף לכה, עסוי מקצועי נחשב 'עבדן דחול'.

אבל כאשר הכאב ממוש מצער, מתר להעניק עסוי מקצועי כדי להפיגו. שקבר למדנו שהואיל וכיום התרופות מיצרות בבתי חרשת, במקום צער אפשר להשתמש בתרופות אלו, וקל וחומר שמתר להעניק טפול שאינו מצריך שמוש בתרופות. וגם אסור 'עבדן דחול' אינו קים במקום צער).

יהי רצון שבזכות הלימוד

תפר עצת אויבנו ושונאינו

וכל מבקשי רעתנו

כו' שבת

כ. בלִרְפוּאָה שְׂאִינָה מְרַפֵּאת אֶת הַחֲלִי וְאִינָה מְשַׁכֶּכֶת אֶת עֲצָמַת הַכְּאֵבִים, רַק מוֹנֵעַת אֶת הַתְּפִשְׁטוֹת הַחֲלִי אוֹ הַכְּאֵבִים, אוֹ שְׂשׂוּמֶרֶת שְׁלֵא יִזְדָּהֶם מְקוֹם הַמְּכָה – מִתֵּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בַּשַּׁבָּת.

לְפִיכֹה, אָדָם שֶׁנִּנְקַע פֶּרֶק יָדוֹ אוֹ פֶּרֶק רַגְלוֹ מִמְּקוֹמוֹ, מִתֵּר לוֹ לְחַבְּשׁוֹ בַּשַּׁבָּת בְּתַחְבֻּשֵׁת אֶלֶסְטִית כְּדֵי שְׁלֵא יִזוּז יוֹתֵר. וְכֵן מִתֵּר לְחַבֵּשׁ פָּצַע בְּתַחְבֻּשֵׁת אוֹ גָּזָה, וּבִלְבַד שְׁלֵא יִמְרַח מִשְׁחָה עַל הַפָּצַע אוֹ עַל הַתַּחְבֻּשֵׁת.

וְכֵן מִתֵּר לְשִׂים עַל מְקוֹם הַחֲתָךְ כָּל־מִינֵי חֲמָרֵי חֲטוּי כְּדֵי לְמַנַּע זְהוּם.

כא. אף שאסור לקחת תרופות למי שיש לו רק מחוש ולא נפל למשכב. — מפל-מקום, אם התחיל לקח מהפדורים מערב שבת, מתר לו להמשיך לקח מהם גם בשבת, כל שהפסקת לקיחתם תגרום לו צער שיצטער הרבה בשבת.

וכל-שכן אם לוקח תרופות אנטיביוטיות, שיש חשש שהפסקת לקיחתן בשבת תגרום לו נזק חמור.

יהי רצון שבזכות הלימוד

נאהב כל אחד מישראל באמת

כז' שבט

כב. אדם בריא שאין לו שום מחוש, מתר לו לאכול כל-מאכל שירצה, ואפלו מאכלים המיעדים לחולים בלבד, כגון תרופות.

ואף אם אוכל לחזק מזגו, מתר. שפיון שהוא בריא, אין לחוש לגזרת שחיקת סממנים. וכן מתר לבני אדם בריאים לקחת בשבת ויטמינים לחזק מזגם.

כג. מתר בשבת למדד חם של חולה (במד-חם שאינו דיגיטלי) אף-על-פי שלא חלה כל-גופו ולא נפל למשכב.

יהי רצון שבזכות הלימוד

תשמור את חיילנו מכל רע

לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת,

שמות פרק לה, ג.

הצדיק בעל ה'אמרי חיים' מוזניץ זיע"א הנה
מפרש את הפסוק "לא תבערו אש בכל
משבתיכם ביום השבת", כך: אין להתחיל
להבעיר את אש וחימומת השבת ביום השבת
עצמו, אלא יש להתכונן לכך כבר מימות
החול.

כח' שבט

דיני שבת התלויים בדבור וחקצי מצוה

א. נאמר בישעיהו (נח, יג): "ממצוא חפצך ודבר דבר",
 ודרשו חכמינו זכרונם לברכה (שבת קיג:), שלא יהא
 דבורך של שבת כדבורך בחל.

והינו בדברים שאסור לעשותם בשבת, כגון: "למחר
 אסע במכונית", או "למחר אכתב מכתב".

ואין הבדל בין מלאכות האסורות מן התורה ובין
 שאסורות מדרבנן.

ואפלו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות בשבת, אלא
 יקדיש זמנו ללמוד התורה. שלא נתנו שבתות וימים
 טובים לישראל אלא לעסק בתורה.

ב. המבקר את חברו בשבת, אל יאמר לו "שלום" בדרךפו
בימות החל, אלא יאמר לו "שבת שלום", לקיים מה-
שנאמר (שמות כ, ח): "זכור את יום השבת לקדשו".
וכן המבקר חולה ומברכו, יאמר לו: "שבת היא מלזעק
ורפואה קרובה לבא".

יהי רצון שבזכות הלימוד

נזכה לקדושה וטהרה

כט' שבט

ג. נאמר בישעיהו (נח, יג): "וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך", ודרשו חכמינו זכרונם לברכה (שבת קג): חפצך אסורים.

ולכן אסור לעין בשבת בשטרי חובות, וכן מודעות העוסקות בעניני מסחר, ואפלו מסחר בעניני מצוה. אבל במודעות העוסקות בעניני מצוה, כגון זמני תפלות ושעורי תורה מתר, שחפצי שמים הם.

ד. מתר למכר עליות לספר תורה, פתיחת ההיכל ועוד, שאין המכירה אלא לצורך מצוה, לשלם הוצאות בית הקנסת. וכן עניני צדקה ושאר צרכי צבור, מתר.

יהי רצון שבזכות הלימוד יושפע עלינו שפע גדול

ל' שבת

ה. אף שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת קיג.) על הפסוק (ישעיה נח, יג): "אם תשיב משבת רגלך", שלא יהיה הלוחך של שבת כהלוחך בחל, ולכן אין לרוץ בשבת.

מכל-מקום מצוה לרוץ בשבת לבית הכנסת או לבית המדרש, משום שהריצה לדבר מצוה מורה על חבה ואהבת המצוה, ושכרו גדול מאת ה'.

יהי רצון שבזכות הלימוד יושפע עלינו שפע גדול
ובזכות לימוד הלכות השבת נזכה לגאולה השלימה במהרה

בימנו אמן כן יהי רצון

כוחה של השבת

**סיפורו המרגש של ר' משה סגרון הי"ו – ויש גם מסר
כיצד החל מפעל חידוני השבת וארגון 'שמחת משה רבנו'
ר' משה סגרון בסיפורו המרגש, בשפתו, על ההחלטה
להפיץ את הלכות השבת בעם ישראל.**

ראשית אני מתנצל אם בכתיבתי לא מצאתי סגנון הולם, איני בעל לשון לימודים. רק באתי להביע כאב ולכתוב בדם לבבי!!! אני רוצה לכתוב על האהבה והכאב העצומים שיש לי בלב וגם על הכאב!

השבת.

עליתי לארץ מתוניסיה בשנת 1952, גרנו אז במעברות, אני זוכר את עצמי כילד מביט בעיניים גדולות ונוצצות מהתרגשות על נרות שמן שאמא הדליקה בכוסיות ועל שולחן השבת שאבא ערך וקידש. כל הצריפים סביב האירו בקדושה וקול ברכת "שלום עליכם" עם אשת חיל מסתלסלים במנגינה ג'רבאית עם פיוט "בר יוחאי" – האוויר היה זך וטהור. יש לי צמרמורת כשאני נזכר... כולם מתעטפים בקדושת השבת, כולם שובתים, שבת היום-שבת שלום!

שנת תשס"ז – יום שישי בצהרים בעוד שלוש שעות כניסת שבת, הכל מוכן – החלות אפיוות התבשילים המיוחדים על הפלטה, השולחן ערוך, אני אחרי טבילה במקווה לבוש בבגדי לבן – בגדי שבת שלווה ומתקתקת... כולם מחכים למלכה שתיכנס.

אשתי, שתחיה, מנסה לטלפן לבני יוסף, אבל אין מענה, למה הוא לא עונה? כבר מאוחר, מנסים שוב מפעם לפעם – לא זמין! שעה חולפת ויוסף לא חזר הביתה וגם לא עונה לפלאפון. רגע מישהו עולה במדרגות הבית. שוטר?!

עובד סוציאלי?! אין זמן לניחושים! אין זמן
לגינונים! אין זמן עוד מעט שבת! (ויוסף לא זמין).
אני מסתכל עליהם מבועת אך נחוש: מה קרה? דברו! אל
תשתקו! אין זמן, שבת! מה צריך? בית חולים? לקבור? שתיקה...! "בוא
שב", הם מנסים להרגיע...

תאונת דרכים – הבנתי! לא! לא! אין זמן לשבת להירגע, בעוד שעתיים
נכנסת השבת. אני צריך לדאוג למנוחת בני קודם השבת!
חצי שעה לפני כניסת השבת כבר היינו בחזרה בבית... אחרי הלוויה...
יוסף בני שוכב ונח את מנוחת השבת...מנוחת עולם!!!

על קברו הטרי הבטחתי בקול גדול:

"יוסף אל תדאג, אני אשלח לך מכאן הרבה מתנות, כאלה מתנות
שאפילו יתוש לא יגע בך! כשחזרתי וראיתי את בני ביתי מתפרקים,
אמרתי להם: "עכשיו שבת! אנחנו יכולים לבכות כדי לפרוק ולהרגיע
את עצמנו, ואנחנו יכולים להתגבר, להתעלות ולכבד את השבת בין,
בחלות, דגים ובשר כדי לשמח את יוספי בשבת הראשונה".

"השבת, השבת" ככה שמעתי קול מהדהד באוזניי – של מי הקול?
אולי של השבת בעצמה?! כן, זהו קולה של השבת שהזרים בי כוחות!
כי זה היה מעל הטבע לאסוף את השברים, זה לא היה הכוח שלי! זה
היה מתוך כוחה של השבת, מתוך שקיוויתי לקדושתה, נתקיים בי:
"וקווי ה' יחליפו כח"!

שנה של התארגנות ופעילות סביב נושא מודעות השבת, הכנסנו חומר
לימודים לבתי ספר ותלמודי תורה כולם לומדים: "**הלכות שבת**".
היה ערב עוצמתי מרשים ומרגש, שנה של לימודים מהלכות שבת וקדושת
השבת – זכינו!

עוד באותו לילה בתי הקטנה רואה בחלומה את אחיה יוסף
קורן באור. היא שאלה אותו: האם מה שעשינו

היה רק על מנת להרגיע אותנו? או שזה עשה
לך טוב?

ענה לה יוסף: **"בארץ לא יודעים מהי השבת ומה הכוח שלה.
מה שעשיתם עשה מהפיכה גדולה בשמיים ובעקבות זה נפתחו בפני כל
ההיכלות".**

ובפרט מי שהכירו ידע שיוסף זכה לשמירת הלשון לא רק מצידו אלא
תמיד הקפיד של ידברו לידו לשון הרע ואף שלא היה בחור ישיבה וכדו'
ידע את האיסור החמור שבדבר ששקול כנגד ג' עבירות חמורות ועל
לשון הרע הקב"ה מקפיד ביותר כמו אבא שמקפיד שמדברים על בניו.
ההבטחה על קברו עם חלום זה המריצו אותי ביתר שאת ויתר עוז
לפעול בנושא לא רק למען יוספי אלא למען עם ישראל כולו.

מאז במשך השנים אני מתרוצץ בין מוסדות חינוך שונים מכל המגזרים,
נפגש עם מנהלים ומסביר את חשיבות לימוד הלכות השבת ותודה לה'
הגענו לכ-220 בתי ספר ותלמודי תורה שהבינו את החשיבות של **יצירת
דור ששומר שבת**. זכינו בשנים האחרונות לקיים את החידון בבנייני
האומה בירושלים ובאולם התרבות בפתח-תקווה. הכנסים כובדו
בהשתתפותם של רבנים גדולים ובראשם כבוד מרן פאר הדור הרב
עובדיה יוסף צוק"ל, הרב מאיר מזוז שליט"א, הראשל"צ הרב שלמה
עאמר שליט"א, הראשל"צ הרב יצחק יוסף שליט"א, הראשל"צ הרב
בקשי דורון שליט"א, הרב זמיר כהן שליט"א ועוד...

הפעילות תפשה תאוצה ומעגלי המצטרפים גדלו והתרחבו, אבל אני עדיין
לא רגוע! בכל שבת שאני רואה את הרכבים הנוסעים ואני יודע שהנשמה
שלהם, הנשמה הטהורה שבתוכם בוערת באש! אני בוער מבפנים!

כשאני מחזיק בשבת את כוס הקידוש ביד ומקדש: "ושמרו
בני ישראל את השבת"-אני שומע את השבת זועקת ומצווה:
"ושמרו בני ישראל - כל בני ישראל! כל בני ישראל!"

ואני מרגיש שכואב לי! אבל מה עושים?

מה עלינו לעשות?

כשאני קורא את המילים בתפילה: "אתה קידשת את יום השביעי לשמך", אני שואל את עצמי: "הוא יתברך קידש את היום לכבודנו! ומה איתנו? איך אנחנו, כולנו יחד מקדשים את השבת לכבודו?"

כולנו מתפללים "ושמרו בני ישראל את השבת" – זהו צו! האם אנו מתחללים לקול הצו? או שישנם מחשבות "חשובות" יותר הסוחפות את דעתנו? במה הקב"ה רוצה לשמח אותנו? "ישמחו במלכותך שומרי שבת".

אני ממשיך וקורא: "עם מקדשי שביעי", ואני מרגיש שהשמחה שלי לא שלימה, יש פה שמחה שהקב"ה רוצה להעניק לעם שלם רק אז השמחה תהיה שלימה! הפעילים ואני מרגישים מחויבות וערבות אחים, אבל לבד זה "גדול עלינו". מדובר בהדפסת חוברות לימוד, בכנסים, בחידון שנתי ברמה ארצית. אני פונה אליכם: **היו עימי שותפים להרחיב את מעגל "עם מקדשי שביעי".**

אני נפגש עם אנשים שונים בבתי הספר או ברחוב, הם טופחים על שכמי ואומרים: 'כל הכבוד אשריך', 'יהא חלקי מחלקך', וכדומה. וליבי זועק בקרבי למה זה מסתכם באשריך? הרי השבת היא שלך בדיוק כמו שהיא שלי, ה' נתן אותה לכל עם ישראל ולא רק למשה סגרון או לפעילים הנמרצים בלבד. לכן אני מעדיף שבמקום ה-"אשריך" וה-"כל הכבוד" שיתחילו לעשות כבוד לשבת, ויהיו שותפים פעילים שדוחפים ומדרבנים לכבוד השבת. שאם חל עיכוב בהדפסת חוברות שיזעקו על כך. שיחשיבו ויכבדו את המעלה של תלמידים של בית רבן שלומדים את הלכות השבת הלכה למעשה. שאם יש בית ספר שעדיין לא נכנס ללימוד הלכות שבת – שיפעלו בכל כוח השפעתם על מנת לגרום לכך, בואו נצטרף כולם יחד להביא את בשורת השבת לכל עם ישראל.

**השבת היא של כל עם ישראל
על כל גוונים.**

לעילוי נשמת:

הרב יוסף הלפרין ז"ל

מוקיר שבת ורב פעלים
ת.נ.צ.ב.ה.

הרב יצחק שושן בן אסתר זצ"ל

נלב"ע י"ב תמוז תשע"ז

הרב משה אילוז בן זוהרה זצ"ל

נלב"ע י"ח טבת תש"פ

לעילוי נשמת

ר' יוסף סגרון ז"ל

בן מרים ומשה שיבלח"א
נ"ע בתאונת דרכים

ונקבר בעש"ק ביום ד' בניסן תשס"ז
ובאותה השנה הוחל בלימוד לחידון שבת
יה"ר שהלימוד בחוברת זו בהלכות שבת
תהיה לעילוי נשמת כל נפטרי ישראל

**בחסות החברים היקרים
מי שברך אבותינו הקדושים והטהורים
אברהם יצחק יעקב משה ואהרון יוסף דוד ושלמה,
הוא יברך את השותפים בפעילות השותפת בארגון
קדוש זה למען השבת.**

שמעון ארביב. מהנדס בניין אלעד. טל: 052-4442755
יורם שיש בן זהבה. יצרן לוחות חשמל נתניה. טל: 052-8942072
עמוס פורת. מהנדס תקשורת ואבטחת מידע רעננה.
טל: 052-5656097

שמעון סיגרין. מתמחה בכרסום ותכנון טל: 053-4202619
אתר - www.sigron.info

מאיר סגרון מתמחה בייצור דלתות כניסה מעץ מלא
לבתי כנסת ובתי פרטיים. טל: 053-4202618
אתר - www.sigron.info

אברהם צמח ודרור טייטו, חברת סריוס אלקטרוניקה
העוסקת ברמקולים ומערכות לבית חכם.

אשר השתדלו מאונם והונם עבור הארגון והוצאת חוברות אלו.
יהי רצון שזכות השבת תגן עליהם אלף המגן, ובכל אשר יפנו
ישכילו ויצליחו, לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים, ושובע
שמחות וכל טוב. והשם ישמור צאתם ובואם לחיים טובים ולשלום,
ויקויים בהם מקרא שכתוב "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל
דרכיך, ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

אנחנו זקוקים לעזרתכם!

תרומה הוראת קבע או בביט
ליורם שיש 052-8942071

להעברה בנקאית עבור
שמחת משה רבנו
חשבון 247022
בנק הבינלאומי סניף 024
קרית השרון נתניה

עזרו לנו להמשיך את
המפעל האדיר של השבת!

היו שותפים לזכויות ולזיכוי הרבים
שותפים מלאים ללימוד ההלכות ולחיזוק שמירת
השבת בארץ ובעולם זכות שאין גדולה ממנה
הרשבי בזוהר הקדוש משבח:

אומר הזוהר הקדוש (פרשת תרומה קכח ע"ב):
"כל האוחז בידיהם של עמי הארץ
ומשתדל עמהם לעזוב דרכם הרעה
ולהחזירם בתשובה, גורם להכניע
את הסטרא אחרא [היצר הרע] תחת
הקדושה, וגורם קיום לעולם, ועליו
נאמר (מלאכי ב ה): "בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ
הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם", וזוכה לראות בנים
לבניו עוסקים בתורה, וזוכה בעולם
הזה ובעולם הבא. ואילו היה יודע אדם
כמה תועלת יש ברדיפה אחר הרשעים
להחזירם בתשובה ולזכותם בתורה
ובמצוות, היה רודף בכל כוחו אחריהם,
כמי שרודף ורץ אחרי החיים שלו". ע"כ.

אשרי הזוכה לזכות את הרבים, ובפרט
בדורנו זה שרבים שבים בתשובה על ידי
לימוד ההלכות שבת!

כל אחד ואחת מכם יכולים להיות שגרירים לזיכוי הרבים בפעולות די פשוטות ניתן לזכות ולקרב את גאולת ישראל שתלויה בשמירת השבת. בזכות שמירת השבת עם ישראל יקבל גאולה, בניית בית המקדש ומשיח. העיקרון פשוט: כאשר אדם מזכה אחרים וגורם להם לעשות מצוות, מעשיהם הטובים נזקפים גם לזכותו, משום שהוא גרם להם. תחשבו שיש לכם חשבון בנק שמכניס לכם מצוות זכויות של נצח גם לעולם הזה וגם לעולם הבא.

1. עקרון "זיכוי הרבים" הוא פשוט: אם לימדת מישהו לקיים מצווה, מרגע זה והלאה, בכל פעם שהוא יקיים את המצווה הזו, היא תיזקף גם לזכותך. אם הוא יגרום לאדם שלישי שיעשה אף הוא את המצווה, גם זה ייזקף לזכותך, ללא הגבלת זמן או כמות אנשים. ילד החידון שלמד הלכות שבת ומקים בית נאמן בישראל והילדים שלו שומרים שבת זיכית משפחה של 7 נפשות ויותר.

אדם המזכה רבים או יחיד בכספו, בגופו או בכל דרך שהיא, וגורם להם להרבות זכויות במעשיהם - כל מעשיהם נזקפים גם לזכות המזכה. אם הם יזכו עוד אחרים, גם מעשיהם ייזקפו לזכות המזכה הראשון. (מבלי לגרוע, כמובן, מהשכר של עושה המצווה בפועל).

2. בכך, נפתחת בפני כולנו, האפשרות לבצע מעשים טובים בעולם, גם כאשר אנו ישנים או חיים את חיינו, גם כאשר מזמן שכחנו מהמעשה שעשינו ואפילו לאחר המוות. אדם המחנך את ילדיו בדרך התורה, זוכה לשחר עצום על כל מצווה שהם מקיימים, ואף לאחר מותו הוא עולה בדרגות רוחניות, בזכות המצוות שמקיימים צאצאיו.

3. "זיכוי הרבים" זוהי דרך מומלצת לקראת יום הדין. גדולי המוסר ממליצים לכל אחד מאיתנו לאמץ את הדרך הזו כדי להרבות זכויות לעצמנו.

4. בזהר נאמר: "כל המזכה לאחרים - אותה הזכות עומדת לו ואינה סרה ממנו". ב"חסד לאברהם" מובא: "אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות". בעל הרוקח: "אין זכות כמזכה הרבים" - אפילו אדם פשוט ביותר, כיוון שהוא מזכה הרבים, מעלתו עצומה בשמיים ואין מצווה אדירה יותר מזו. חכמינו זכרונם לברכה אמרו: "כל המזכה את הרבים - אין חטא בא על ידו". כלומר, ה' עוזר לאדם שמזכה את הרבים להינצל יותר מן החטא. הפסוק אומר: "אם תוציא יקר מפי זולל - כפי תהיה". דרשו על כך רבותינו, שאדם שזוכה לחזק את הרבים, ולזכותם, זוכה להיות במעלה כמו פיו של ה' יתברך! כביכול, הוא יגזור גזירה, וה' מקיים.

אז איך מזכים את הרבים? להלן כמה דרכים, באמצעותן אפשר לקנות עולמות.

5. לסייע בהפצת החבורות, לעודד בתי ספר ותלמודי תורה נוספים שיצטרפו לחידון, לסייע בשיחות טלפון, רכישת פרסים, פעילות למען השבת הקדושה

6. לשלוח לחברים במייל, הפצת מספר הטלפון לקו וההאזנה הקלטות של שיעורי הלימוד הלכות שבת. חיזוק הילדים בכתיבת מאמרים בנושא השבת

7. השתדלו שתמיד שם שמיים יהיה שגור בפיכם, כלומר: "בעזרת השם", "ברוך השם", "ה' עזר לי", "ישתבח שמו לעד"

8. לפעמים אם חברים באים להתארח אצלך, תציע להם, שיהיו שותפים בממון, וכך ירבו זכויות .

9. היו שותפים להדפסת החוברת להצלחה או רפואה או לעילוי נשמת יקירכם .

10. לשמש דוגמא אישית בקיום מצוות בשמחה. על ידי השמחה תראה לכל חבריך עד כמה זה מועיל לך, משנה אותך לטובה, ומחזק אותך בחיים מעשים משפיעים לפעמים הרבה יותר ממילים, והדוגמא האישית נכנסת לליבם של אנשים, והיא הדבר שגורם להם להשתנות. זכותם העצומה שתיזקף לחשבונך, תקפיץ לכם את הפלוס בחשבון, לדורי דורות. ונצח נצחים ותרבו וראו ברכה בחייכם ואושר וקירוב הגאולה מומלץ מאוד לפרסם את הארגון ולחזק ולהתחזק בברכת שבת שלום כי היא מקור הברכה .